

Funktionsprogram för byggande av ett vård- och omsorgsboende

Gäller projekt: Allmänt

Datum:

Innehåll

1	Syfte och bakgrund	5
1.1	Lagar som styr	5
1.2	Litteratur	6
1.3	Mer information.....	6
1.4	Målgrupper.....	6
1.5	Övergripande målsättning för ett vård- och omsorgsboende	6
2	Den inre miljön	7
2.1	Tankar och känslor att ha med sig	7
2.2	Första mötet.....	7
2.3	Färgsättning	8
2.4	Skyltning inom hela byggnaden.....	8
2.5	Golv	9
2.6	Dagsljus.....	10
2.7	Belysning	10
2.8	Ljudklass	10
2.9	Inneklimat	11
2.10	Städ.....	11
2.11	Dörrar.....	12
3	Rumsfunktioner	13
3.1	Viktigt med logistik, flöden och samband.....	13
3.2	Boendets yttre närmiljö	16
3.2.1	Huvudentré.....	17
3.2.2	Rullstolsförråd	18
3.2.3	Parkering	18
3.3	Allmänna utrymmen.....	18
3.3.1	Lobby	18
3.3.2	Samlingsrum	19
3.3.3	Finrum.....	19
3.3.4	Små träffpunkter, målpunkter.	19

3.3.5	Duschrum.....	20
3.3.6	Förråd	21
3.4	Gemensamma funktioner för personal på vård- och omsorgsboende.....	21
3.4.1	Personalentré.....	21
3.4.2	Cykelparkering och cykelrum	21
3.4.3	Personalrum	21
3.4.4	Plats för laddningsstationer	22
3.4.5	Omklädningsrum.....	22
3.4.6	Tvättstuga för personalkläder	22
3.4.7	Personalkläder	23
3.4.8	Vilrum	23
3.4.9	Kontor.....	23
3.5	Gemensamma funktioner på ett Vård- och omsorgsboende.....	24
3.5.1	Läkemedelsrum.....	24
3.5.2	Förrum till läkemedelsrum.....	25
3.5.3	Desinfektionsrum	25
3.5.4	Vårdrum.....	25
3.6	Avdelning	26
3.6.1	Gemensamma utrymmen inom avdelningen.....	26
3.6.2	Kök med matplats.....	27
3.6.3	Vardagsrum	28
3.6.4	Korridor	29
3.6.5	Balkong	30
3.6.6	Teamrum	30
3.6.7	Personaltoalett.....	31
3.6.9	Dörrar.....	31
3.6.10	Städ på avdelningarna	31
3.6.11	Rum för spoldesinfektor	32
3.6.12	Avdelningsförråd.....	32
3.6.13	Förråd för mindre hjälpmedel	32
3.6.14	Sophantering	32
3.7	Den enskilda lägenheten inom avdelningen	33
3.7.1	Entré/hall	35
3.7.2	Pentry.....	35
3.7.3	Vardagsrum/sovplats.....	36
3.7.4	Taklyft	37
3.7.5	Badrum.....	37
3.7.6	Förvaring.....	39
3.7.7	Dörrar.....	39
3.8	Ekonomiutrymmen	39
3.8.1	Grovtvättstuga.....	39
3.8.2	Förrum till grovtvättstuga	40

3.8.3	Varutransporter – Allmänna leveranser	40
3.8.4	Varutransporter – Matleveranser	41
3.8.5	Städcentral.....	41
3.8.6	Centralt soprum.....	42
3.8.7	Riskavfall.....	42
3.8.8	Hissar	42
3.8.9	Central förråd.....	42
3.8.10	Hjälpmedelsförråd	43
3.8.11	Säsongsförråd.....	43
3.8.12	Centralt matförråd	43
4	Verksamhetsanknuten teknik.....	44
4.1	Trygghetsskapande teknikbeskrivning av vad som kommer upphandlas.....	44
4.2	Funktioner för att påkalla hjälp från personal.....	45
4.3	Funktioner för verksamheten.....	46
4.4	Samordning.....	46
4.5	TV	46
4.6	Hörslingor	46
4.7	AV-utrustning	46
5	Fastighetsanknuten teknik	47
5.1	Datakommunikation och telefoni	47
5.2	Passagesystem/Lås	47
5.3	Porttelefon.....	48
5.4	Brand.....	48
5.5	Numrering av larm.....	48
5.6	Inbrottsskydd.....	49
5.7	Åskskydd.....	49
5.8	El – reservkraft	49
5.9	Nödvatten	49
5.10	Övrigt.....	50
6	Översikt rumsförteckning – ett stöd	51

Begrepp som används i dokumentet

Boende = personen som hyr lägenhet på vård- och omsorgsboende.

Lägenhet = den enskildes bostad på vård- och omsorgsboende.

Avdelning = den enhet som den boendes lägenhet tillhör.

HG = Hyresgäst.

E = Entreprenör.

1 Syfte och bakgrund

Funktionsprogrammet vänder sig till dig som ska rita, projektera, bygga om eller bygga nytt vård- och omsorgsboende i Enköpings kommun.

Vård- och omsorgsboende är ett hem och ska inte upplevas som en institution. En hemlik miljö eftersträvas för att boende och närstående ska känna tillhörighet.

Oavsett fysiska, psykiska eller intellektuella funktionsnedsättningar ska miljön stimulera till egna aktiviteter. Lokalerna behöver innehålla utrymmen och resurser som möjliggör detta. Vård- och omsorgsboende består av den egna lägenheten och gemensamma delar där de boende kan delta i aktiviteter, umgås och äta tillsammans. I varje projekt ska det undersökas möjligheter till samnyttjande av lokaler och ytor.

Med syfte att öka den enskildes självständighet, aktivitet, delaktighet och integritet, lägger Enköpings kommun stor vikt på boendemiljöns utformning och trygghetsskapande teknik.

Vård- och omsorgsboende ska utformas så att det bedrivs en säker vård utifrån hälso- och sjukvårdslagen. Det är viktigt att beakta ökad mottaglighet för infektioner genom nedsättning av allmäntillstånd eller sjukdom. En betydande risk för smittspridning finns inom särskilda boenden och därför måste samma vårdhygieniska principer tillämpas som för vården i övrigt.

Enköpings kommun har en hög miljöprofil och värnar om ekologisk hållbar utveckling och energisnålt byggande. Byggmateriel ska väljas för att undvika framtida miljöproblem. Valda materiel ska kemiskt passa ihop, utfasningsämnen tillåts inte. Produkter som medför risker för människor och miljö ska undvikas, till exempel ska beslag vara nickelfria.

1.1 Lagar som styr

Kommunen ska enligt Socialtjänstlagen erbjuda god omsorg utifrån enskildas önskemål och behov. När behovet inte längre kan tillgodoses i den enskildes hem, ska kommunen erbjuda ett vård- och omsorgsboende anpassat för målgruppens behov. Inom vård- och

omsorgsboende ska erbjudas trygghet och omsorg samt hälso- och sjukvård av personal med rätt kompetens.

Den verksamhet som ska bedrivas och husens utformning styrs bland annat av Socialtjänstlagen, Hälso- och sjukvårdslagen, Arbetsmiljölagen, Plan- och bygglagen, Livsmedelslagen m fl.

Bygg ikapp, Svensk Byggtjänst, är den byggnorm som gäller för byggnation av Vård- och omsorgsboenden och den är överordnad BBR. För tillgänglighet gäller senaste utgåvan Bygg ikapp hcp före BBR vid konflikt dem emellan.

1.2 Litteratur

Arkitekt och fastighetsägare **ska** använda sig av kunskapen i följande litteratur vid utformandet av Vård- och omsorgsboende:

- **”Så arbetar vi med teknik, färgsättning och skyltning”** är under framtagande och kommer i senare skede finnas på enkoping.se.
- Miljöanpassningar som bidrar till ökad delaktighet, Myndighet för delaktighet.
- Checklista - Miljöanpassningar som bidrar till ökad delaktighet, Myndigheten för delaktighet.
- Att vända intresset bort från dörrarna, Socialstyrelsen.
- Välfärdsteknologi och miljöanpassningar, Myndigheten för delaktighet.
- Byggnation och Vårdhygien 4:e upplagan Utgiven av svensk förening för Vårdhygien: [2688917 SFVH Byggnation och vårdhygien BOV 2025-06-24.pdf](https://www.sfvh.se/2688917/SFVH_Byggnation_och_vardhygien_BOV_2025-06-24.pdf)

1.3 Mer information

- Inslag SVT www.youtube.com/watch?v=gSWhyzXRJxU

1.4 Målgrupper

De som beviljas en lägenhet på ett vård- och omsorgsboende har omfattande behov av service och omvårdnadsinsatser som inte är tillfälliga. Behoven kan vara både fysiska och psykiska. Boendet ska vara anpassat för personer med kognitivsvikt så som exempelvis demenssjukdomar. På ett vård- och omsorgsboende ska man kunna bo kvar oavsett vilket vårdbehov man får i framtiden. Detta medför att det måste finnas tillräckligt med ytor i exempelvis korridorer, hissar och gemensamhetsytor för att möta behov av att kunna förflytta sig oavsett vilka hjälpmedel som de boende har. Sängliggande personer ska kunna vistas i gemensamhetsytor, balkong och trädgård. Personen ska kunna transporteras till dessa ytor liggandes i sängen.

1.5 Övergripande målsättning för ett vård- och omsorgsboende

- Respekt för personens integritet, trygghet och valfrihet ska utgöra grunden.
- Erbjuda ett gott liv för de som bor där.
- Ge god vård och omsorg i en trygg och hemlik miljö.
- Erbjuda möjlighet till aktivt liv och meningsfull tillvaro oavsett hälsotillstånd.

- Vara en arbetsplats där anställda har god arbetsmiljö.

2 Den inre miljön

2.1 Tankar och känslor att ha med sig

Ett vård- och omsorgsboende utgör för många hela deras livsrum. När krafterna sinar och orken inte finns att ta sig till centrum för att handla eller till parken, då flyttar vi "torget och parken" till vård- och omsorgsboende. När vi bygger våra vård- och omsorgsboenden vill vi skapa fina miljöer med kvalitet i trädgård, bra rumsgestaltning och med fin utsikt. Vi vill att flera sinnen ska stimuleras i Vård- och omsorgsboendet.

Det finns idag svensk forskning och kliniska studier som tydligt visar samband mellan livskvalitet och genomtänkt boendemiljö för äldre. En god vård- och boendemiljö ger trygghet, välbefinnande och igenkänning. Rätt utformad miljö stödjer dagliga aktiviteter och kan bidra till att undvika att skador uppstår. Forskningen lyfter fram att boendemiljöns färg, ljus, ljud och symboler är viktiga förutsättningar för en personcentrerad vård. Personer med demenssjukdom eller nedsatt syn är hjälpta av rätt färgsättning, kontraster och ljus för att orientera sig i boendemiljön. Även i de nationella riktlinjerna för vård och omsorg om personer med demenssjukdom (Socialstyrelsen 2017) betonas vikten av god boende- och vårdmiljö som stöd för stimulans, meningsfullhet, social gemenskap och trygghet.

Vision:

Min avdelning är mitt kvarter och här har jag min lägenhet. Vi är 9–10 personer som bor på vår avdelning. I min lägenhet har jag vardagsrum, sovplats, badrum, hall och pentry. På min avdelning finns det olika platser där vi kan träffas och prata eller bara vara för sig själv. I vår matsal får vi god mat och när vädret tillåter kan vi avnjuta måltiden på vår uteplats. När jag vill gå till "centrum" går jag till foajén, samlings-rummet eller till finrummet. Där finns något att titta på och det är där det händer – bio, underhållning, gymnastik och där finns människor. Där kan vi även fika eller äta lunch tillsammans.

Vägen till centrum är trevlig att gå. Där finns små ställen där jag kan sätta mig eller bara stanna och titta ut i vår trädgård. När jag vill gå till "parken" går jag ut i vår trädgård utan att vara rädd att gå vilse. Trädgården ger mig möjlighet att se växterna spira och ändra färg under årets alla säsonger, smaka på sommarens bär och njuta av ljudet av porlande vatten.

2.2 Första mötet

Huset är inbjudande och omgivningen gärna lummig. Marken är jämn, bänkar att sitta på och något vackert att titta på. Bilarna kan köra runt, de slipper backa vid entrén och det är enkelt att stanna nära entrén. Det känns positivt att komma in i huset med tydliga och vägledande färger, sittgrupper att slå sig ner i och en välkomnande brasa. Känslan av att de som är i huset bryr sig och uppmärksammar de boende om de behöver hjälp.

I entrén ska det finnas en elektronisk informationsskärm.

Det första mötet med boendet är viktigt för de som ska **bo** där, för de som ska arbeta eller besöka sina nära. Vi vill förmedla en känsla av trygghet och omsorg.

2.3 Färgsättning

För mer information se: Vägledning, **så arbetar vi med färgsättning och skyltning” som är** under framtagande. Den kommer gälla för skyltningen i vård- och omsorgsboendet.

Färgsättningen i ett vård- och omsorgsboende är viktig. Genom tydlig färgsättning underlättas orienteringen för de boende. Det ska vara tydligt i hela boendet, från entré, via hissar och på varje våningsplan. Varje våningsplan/huskropp ska ha sin egen accentfärg. Färgsättningen ska utgå från färgerna grönt, rött, blått och gult. Finns fler våningsplan/huskroppar ska antalet accentfärger utökas. Färgsättning ska ske i samarbete med ansvarig lokalsamordnare inom Enköpings kommun.

För att skapa en lätt orienterbar miljö ska behoven hos personer med synnedsättning och demenssjukdom ses som normgivande. En kombination av lugn och tydlighet eftersträvas i färgsättningen. Det ska vara lätt att se gränser mellan golv, väggar och tak. Gränser kan markeras genom att socklar och taklister utförs i avvikande färg. Varje lägenhetsdörr ska markeras med en egen tydlig kontrastfärg. WC-dörr ska markeras genom kontrastfärg på dörrfoder. Dörrar behöver lätt kunna urskiljas från väggar men dörrar som före-trädesvis används av personal, ska falla in med väggfärg och dörrfoder.

Ytskikt ska generellt inte vara bländande men med bra glansvärde som underlättar att ta bort fläckar. Matt kakel ska väljas i våtrum och kök. Stora glaspartier ska inte förekomma eftersom det kan skapa oro. Om dörrar till avdelningen har glaspartier, ska de frostas.

Exempelbilder:



2.4 Skyltning inom hela byggnaden

För mer information se: -

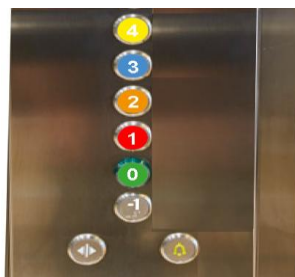
Skyltmanual ” För mer information se: Vägledning, **så arbetar vi med färgsättning och**

skyltning” som är under framtagande. Den kommer gälla för skyltningen i vård- och omsorgsboendet.

Skytning i ett vård- och omsorgsboende är av stor vikt. Genom tydlig skyltning underlättas orienteringen. Alla hänvisningsskyltar ska vara anpassade utifrån målgruppen avseende kontrastfärg och teckenstorlek. Behoven hos personer med demenssjukdom och synnedbörning ska vara normgivande vid utformning av skyltar. Utvändiga skyltar ska belysas.

Utformningen av skyltarna ska ske i samarbete med ansvarig lokalsamordnare inom vård- och omsorgsförvaltningen. Skyltarna ska följa gällande regler för tillgänglighet och Enköpings kommuns framtagna skyltmanual.

Exempel:



2.5Golv

Golven får inte ha starka kontraster i kulör och mönster då det kan upplevas som nivåskillnader eller hål. Blanka golv ska undvikas eftersom de kan upplevas som hala och obehagliga att gå på. Nyansskillnader mellan olika rum får inte förekomma.

Funktionskrav

Golven ska vara lättstädade och tåla våta städmetoder. Matta med uppvik ska användas. Utsatta hörn i allmänna utrymmen ska förses med hörnskydd som ska vara så hemlika som möjligt. Högre golvsockel ska finnas, förslagsvis av laminat, i korridorer som påkörningskydd.

Exempelbild uppvik av matta samt bred golvlist



2.6 Dagsljus

Med åldern följer ökat behov av ljus och ökad känslighet för bländning. Därför ska korridorer och rum som har direkt motljus förses med solfilm och/eller markiser.

Solen är en viktig energikälla för äldre. Viktigt att placering av hus och fönster ger behagligt ljus inomhus och vackert att titta ut. Fönster ska ha låga bröstningar så de boende kan titta ut från sin säng eller rullstol. Låga bröstningar gäller även i allmänna utrymmen. Om bröstning är under 600 mm behövs en markering. Fönstret får dock inte vara ända ner till golvet på grund av att målgruppen kan uppleva det som otäckt

Alla fönster i boenderummen ska vara förberedda med gardinstång och i alla övriga utrymmen med flerspårig gardinskena i tak. Det ska även finnas flerspårig gardinskena vid invändiga glaspartier samt på båda sidor om vikkväggar och på balkonger.

2.7 Belysning

Bra belysning ska ge väl avvägd fördelning mellan allmänljus och riktat ljus samt belysa det som är viktigt i rummet. Genom olika typer av ljus blir upplevelsen av rummet starkare. Växter och konstverk belyses och skapar hemkänsla. Trappor kan förses med ledljus och trappräcken belysas för att underlätta för personer med nedsatt syn och orienteringsförmåga.

En viktig parameter för belysning är att använda belysning som verktyg för att skapa rutiner både i avdelningen och i lägenheten. Där ska man kunna ställa in dygnsrytmen och ge en hemlik miljö.

Funktionskrav:

- Dagtid ska korridorer och allmänna ytor ha belysningsstyrning, 100 % vid närvaro för att gå ner på 10 % efter 20 min, nattetid ska belysning inte gå till 100 % vid rörelse. Vid behov så ska belysningen nattetid kunna forceras manuellt upp till 100 % för att sedan gå ner till 10 % efter 20 min.
- Övriga armaturer ska tändas på närvaro, vissa rum ska ha konventionella strömställare.
- Belysning anpassas efter rumstyp och rekommendationer för personer med demenssjukdom.
- Informationstavlor och accentfärger ska belysas där det underlättar orienteringen.
- Uttag för punktbelysning ska finnas och placeras så att möblering underlättas. Placering ska godkännas av vård- och omsorgsförvaltningen.

2.8 Ljudklass

God ljudmiljö ska eftersträvas i alla allmänna ytor. Ljudklass B ska minst uppnås där behov finns, till exempel i den enskilda lägenheten, kontor, teamexpeditioner, konferens och tvättstugor. Övrig ljudklass C. Det är även viktigt med rätt efterklangstid.

- Ljudmiljön ska ta hänsyn till att många av de boende använder hörselapparater.
- Det ska även finnas hörselslingor i de allmänna samlingslokalerna.
- God ljudmiljö på balkonger med bra ljuddämpning.

2.9 Inneklimat

Många av de boende kan inte uttrycka sina behov, inte tala om när de fryser eller när det är för varmt. De kanske inte förstår hur de öppnar eller stänger sitt fönster eller kan sätta sig i skugga när solen skiner, de saknar förmåga att hantera förutsättningarna.

Mot denna bakgrund, tillsammans med den äldre människans svagare hälsa, måste inomhusmiljön vara behaglig. Temperaturen i lägenheter, personalutrymmen och allmänna utrymmen ska vara 23°C med möjlighet att reglera $\pm 2^\circ\text{C}$. Läkemedelsrum ska uppfylla temperaturkrav för lägenheter, personalutrymmen och allmänna utrymmen.

Därav innebär det att comfortkyla ska installeras.

Dimensioneringsförutsättningar

Tekniska förutsättningar

Sommarfall: +28°C 60%RF

Vinterfall: -20°C

Temperaturkrav sommarfall

Lägenheter, personalutrymmen och allmänna utrymmen 23°C

Teknik- och ekonomiutrymmen 30°C

(avser ej korskopplingsrum, se "**Vägledning för fysisk informationssäkerhet**")

Temperaturkrav vinterfall

Lägenheter, personalutrymmen och allmänna utrymmen 23°C

Teknik- och ekonomiutrymmen 20°C

(avser ej korskopplingsrum, se "**Vägledning för fysisk informationssäkerhet**")

Solavskärmning är ett måste. Det är viktigt att det finns bra ventilation för att förhindra förhöjda temperaturer på grund av installerad utrustning.

2.10 Städ

Städning är del av det dagliga uppdraget, därför viktigt med utformning av lokalerna

- Allmän belysning ska placeras så att rengöring och underhåll underlättas, t ex undvika att armaturer sitter högt
- Alla ventilationsdon, radiatorer och kylanordningar ska utformas så de är lättåtkomliga och enkla att rengöra.
- Golv i kök/matplats ska vara lätta att rengöra med maskin. Det är en förutsättning för att de boende ska kunna vara delaktiga i köksarbetet.

- Golv i gemensamma utrymmen ska kunna göras rent i den dagliga städningen med kombiskurmaskiner. Viktigt att undvika nischer och pelare för att maskinen ska kunna göra rent ordentligt.
- Om bröstningar används mellan olika material ska ytor undvikas där damm kan samlas.
- Fönster ska vara vänderbara för att underlätta rengöring. Ska inte behövas skylift vid fönsterputsning.
- Alla högskåp och väggsåp ska gå upp till tak.
- Inglasning ska vara lätt att göra rent, det ska inte behövas skylift vid rengöring.
- Städcentraler ska finnas i anslutning till hiss som försörjer våningarna.
- Laddningsstation för städmaskin eller liknande ska finnas.

2.11 Dörrar

Dörrar och dess utformning är en viktig del för att flödet för både personal, boende och anhöriga ska kunna ske på ett tillfredsställande sätt. Detta gäller även för att olika föremål till exempel säng, hjälpmedel varutransporter m.m. ska kunna ske på ett tillfredsställande sätt. Det är därför viktigt att VOF får vara delaktiga i framtagandet av dörrar och dess beslagning.

Alla förekommande dörrar ska ha passersystem. Beroende på dörrens funktion så ska det vara möjligt att enkelt göra dörren låst alternativt olåst. Tunga dörrar (>25N) eller dörrar som är försedda med självstängare ska förses med funktioner som gör dem enkla att öppna, till exempel dörrautomatik eller freeswing. Utrymningsdörrar ska förses med panikregel. Dörrar ska kunna justeras för att anpassa lokalerna efter olika vårdbehov

Skal-dörrar

Ytterdörrar förses med armbågskontakt. Låsning på dörren ska kunna tid styras efter verksamhetens behov. Grundinställningen är att dörrlåsen är tidsstyrd, men den ska också kunna låsas och låsas upp vid behov. Dörrarnas inställning skall enkelt kunna administreras av personalen.

Invändiga dörrar på avdelningar samt allmänna utrymmen

Funktionskrav:

Boendemiljöns utformning måste skapa förutsättningar för öppenhet. Generella begränsningsåtgärder i form av stängda och låsta dörrar ska inte förekomma. Dörrar till boendet behöver därför ha följande möjligheter:

- Som utgångspunkt ska finnas tre alternativ:
 - Olåst - stängd dörr
 - Olåst - uppställt läge
 - Låst - stängd dörr
- Normalläget för dörr ska vara olåst och i uppställt läge.

- I uppställt läge ska dörr vara kopplad till enhetens brandlarm, det vill säga dörren stängs automatiskt vid brandlarm.
- Öppnande av dörr ska inte generera larm till enhetens trygghetslarm.
- Verksamheten ska utan hjälp från support/larmleverantör kunna sätta dörren i låst eller olåst läge. Detta kan ske med inmatning av särskild kod.
- Tidsinställt intervall och manuell hantering ska kunna kombineras.
- Dörrar till och från avdelningarna ska förses med armbågskontakt

Lägenhetens dörrar

Dörrarna i lägenheten inklusive ytterdörren ska ha hemkänsla. Ytterdörren ska medge att en säng enkelt kan köras ut.

Funktionskrav:

- Lägenhets- /ytterdörren ska märkas med kontrastfärg för att de boende lättare ska kunna hitta det egna boendet. Färgmarkering runt varje lägenhetsdörr ska vara synlig oavsett från vilket håll personen kommer.
- Riktad belysning mot lägenhetsdörr
- Lägenhetsdörren ska bestå av två delar. En vanlig dörr och en fast mindre dörr som möjliggör att säng kan rullas ut. Den mindre dörren ska vara i samma kulör som listen.
- Lägenhetsdörren ska utrustas med dörröga, namnskylt och elektroniskt lås med tagg samt skylthållare.
- Lägenhetsdörren ska ha en nödcylinder, där huvudnyckel förvaras hos fastighetsjouren och Teknik och serviceförvaltningen.
- Dörren till badrummet ska vara tvådelad, dvs en mindre passiv del och en större del. Om det inte är möjligt och en skjutdörr föreslås ska den utrustas med klämlist. Man måste då särskilt beakta hur denna vägg kan användas.

3 Rumsfunktioner

3.1 Viktigt med logistik, flöden och samband

Logistik och flöden är viktigt att ta hänsyn till i byggnadens utformning. Nedan har särskilt viktiga flöden lyfts fram.

Övergripande flöden:

- För att få till en bra verksamhet krävs att minst två avdelningar finns i nära anslutning med varandra per våningsplan. Avdelningarna ska kunna samarbeta genom att avdelningar öppnas och samkörs nattetid och avskiljs dagtid.
- Utrymningstrapphus ska vara placerade på ett sådant sätt att de är lätt att hitta vid behov av utrymning men inte vara framträdande vid normal drift. Detta kan till exempel lösas med god skyltning, färgsättning och en placering som inte är framträdande. Utrymningsdörrar ska förses med panikregel. Grind skall placeras innan trapplöpet börjar för att undvika att någon rullar ner i trappen med till exempel

rullstol.

Trafik:

- Persontransporter ska kunna lämna passagerare nära entrén utan att behöva backa.

Boende/hyresgäster:

- Hur de som bor inom boendet rör sig inom hela verksamhetslokalen är viktigt. De boende ska ledas med utformning och färg/fondtapeter mot trädgård när man t ex kommer ut ifrån hiss. Detta gäller även till gemensamhetsytor inom huset. Däremot ska dörrar mot huvudentré inte uppmärksammas.
- Dörrar som leder till utrymmen som är till för de boende ska vara träfärgade med kontrast mot vägg.
- Dörrar som leder till ytor som inte är för de som bor i huset ska smälta in i väggfärg och dörrfoder.

Utemiljö:

- De boende ska vägledas ut i den avgränsade trädgården från nedre plan. Hissar ska vara vända mot dörr mot trädgård för att underlätta för den boende att orientera sig och hitta till och från trädgården.
- Även personer som är sängliggande ska kunna ta sig ut i trädgården. Dörr måtten ska vara tillräckligt stora för att personer som är sängliggande ska kunna passera dörrar från lägenheten, genom avdelningar och med möjlighet att komma ut i trädgård liggandes i sängen.
- Trädgården ska vara utformad på ett sådant sätt att alla gångar leder tillbaka till dörrar till byggnaden. Utmed gångstråken ska det finnas sittbänkar kontinuerligt så att man vågar gå även om man har svårigheter att förflytta sig.

Avdelning:

- Det ska vara lätt att ha överblick mellan minst två avdelningar när så önskas. Det kan lösas genom en vikvägg mellan avdelningarna.
- Inom enheten ska de gemensamma ytorna vara placerade så att känslan av långa korridorer minskas samt att flödet inom enheten underlättar orienteringen.
- Avdelningens kök ska vara praktiskt för att sköta hygien. Det ska finnas möjlighet till handtvätt direkt när du kommer in i köket.
- Den boende ska kunna gå runt i köket med sina hjälpmedel utan att behöva vända. Gå runt till exempel en köksö och ut i matsalen igen.
- Det ska vara lätt att hitta ut till balkong eller utemiljön. Därför placeras med fördel en balkong eller uteplats i vardagsrum eller matrum.
- Entrédörr till avdelning ska inte vara framträdande inifrån avdelning.
- Värmevagnarna ska förvaras på ett diskret sätt på enheten för att undvika att de står i vägen eller drar uppmärksamheten till sig.

Gemensam tvättstuga för boende:

- Flöden inom tvättstugan är viktiga för att undvika att ren och smutsig tvätt förvaras längre stunder inom samma utrymmen. Detta gäller oavsett om det är en tvättstuga för personalkläder eller för boendekläder.
- Ett förrum för smutsig tvätt i anslutning till tvättstuga.
- Ren tvätt tas direkt ut i korridor och sedan vidare till de boendes lägenheter.

Sophantering:

- Transporter av sopor/avfall ska ha så korta vägar som möjligt inom huset och ska inte korsa varumottagning.
- Rum för såväl vanliga sopor samt det som sopsorteras ska placeras nära angöringsplats för sophämtning. Den miljöpolicy som finns i Enköpings kommun ska följas.
- Inkontinensmaterial ska kunna slängas direkt från boendeenhet genom sopnedkast. Sopnedkastet ska vara sådant att det inte går att öppna lucka samtidigt på olika våningar. Om sopnedkast placeras på avdelningen ska det förses med passagesystem.

Varuleveranser:

- Varuleveranser, transporter av sopor och annan tyngre transport ska ske avskilt från persontrafik. Med fördel kan denna tunga trafik läggas på baksidan eller sidan av huset och persontrafik på framsidan av huset.
- Varumottagningen till verksamheten i huset och eventuellt tillagningskök kan med fördel placeras nära varandra men ska ha separata dörrar och rum för mottagning av varor.
- Avemballering av varor ska ske i varumottagningen.
- Mottagning av matvaror kommer ske i varumottagningen. Dess flöde och behovet av att kunna hålla det avskilt från övrig varumottagning ska särskilt ses över vid projekteringen.

Personal:

- Flöden för personalen ska följa det mönster som personalen har när man kommer till sitt arbete. Från det att man parkerar sin cykel eller bil eller kommer från busshållplats till personalentrén. När personalen kommer in i lokalen ska hänsyn tas till att man ställer in sin matlåda, hämtar sina rena arbetskläder, byter om i omklädningsrum och slutligen tar en telefon/handenhet för välfärdsteknik. Det omvända när man avslutar sitt arbetspass.
- Cykelparkering ska finnas i närhet till personalingången.
- Cykelrum eller cykelparkering inom inhägnat område ska finnas. Kan även placeras i huset med ingång direkt utifrån för att undvika att man kör in cyklar i boendet.
- Personalentrén ska vara separerad från huvudentrén.
- Personallutrymmen ska nås utan att passera någon avdelning.
- Vilrum för personal ska finnas i anslutning till personalrum.
- Separat tvättstuga för arbetskläder i anslutning till personalingång, dusch och omklädningsrum.

- Förrum för smutsig tvätt i anslutning till personalens tvättstuga.
- Ren tvätt tas direkt ut i korridor.
- Förråd med hyllplan för rena personalkläder i anslutning till personalens tvättstuga.
- Uppställningsplats för vagnar med hyrkläder för personalen
- Möjlighet till leverans av hyrkläder /ingång i anslutning till personalutrymme. Kan vara samma lastkaj/ingång som för andra varor om det inte är långt ifrån personalutrymmen.

Administration:

- Det ska vara lätt att hitta till de administrativa delarna i lokalen så de placeras med fördel i direkt anslutning till huvudentré. Detta underlättar även för att personal i dessa ytor att ha uppsikt av huvudentré när det gäller till exempel boende, besökare som har svårt att orientera sig.
- Administrativa delar ska kunna vara olåsta när chefer är på plats men kunna låsas övrig tid.

Läkemedel:

- Läkemedelsrum ska inte vara i närheten av entré av säkerhetsskäl.

3.2 Boendets yttre närmiljö

Miljön runt boendet är mycket viktig. Den ska hjälpa att stimulera och aktivera de boende, ge möjlighet att känna årstidernas växlingar, att ta en promenad eller att odla blommor och grönsaker.

Funktionskrav:

De boende ska lätt ta sig ut i trädgården och tryggt vistas där. Trädgården ska vara generös och utformad med varierande cirkulära gångstråk och sittplatser. Utemiljön ska ha sittgrupper, berså, rabatter och drivbänkar i anpassad höjd. I trädgården ska finnas buskar med ätbara bär och fruktträd. Vattenutkastare ska finnas för bevattning.

Trädgården ska både aktivera och skänka lugn. Den ska bjuda in olika åldersgrupper som kan interagera. God belysning gör att mörka höst- och vinterkvällar kan upplevas betydligt ljusare, exempelvis ska pollarbelysning användas för att markera gångstråk. Viktigt att belysningen är väl genomtänkt för att inte bli bländande och minska förekomsten av mörka områden.

I trädgården ska finnas uppvärmda gångstråk för att öka tillgänglighet och aktivitet under alla säsonger. Det ska finnas plats och eluttag för midsommarstång och julgran i trädgården. Där ska finnas inslag av de fyra elementen eld (grill), vind (höra vinden susa), jord (odling) och vatten (liten fontän eller dylikt). Det ska finnas uterum/lusthus med eluttag och belysning i den inhägnade trädgården.

Utemiljön ska vara tillgänglig för alla, även de som sitter i rullstol eller är sängliggande ska ha möjlighet att vistas ute. Det är viktigt att ha dövide kanter så att hjälpmedel inte förstörs.

Speciell omtanke ska ägnas personer med demenssjukdom som har begränsad förmåga att orientera sig. Trygga inhägnader ökar säkerheten och ger möjlighet till större frihet.

Inhägnader ska döljas av buskar för att smälta in i miljön. Det ska finnas en mindre trappa (4–5 trappsteg) för trappträning. Trappan ska ha trappräcke på båda sidor av den.

Viktigt att det redan från början finns skuggiga platser för vila. Det kan uppnås med stora träd och buskar men även med vindskydd, lusthus eller uteplats under tak. På gården ska finnas förråd för trädgårdsredskap och förvaring av utemöbler.

Utemiljön ska vara vacker att titta på för den som inte kan ta sig ut och växtligheten ska aktiveras vid olika årstider.

Det finns ingen angiven siffra över storlek på utemiljön, dock ska trädgården väl kunna inrymma de funktioner som beskrivs ovan. Trädgårdens utformning och storlek ska stämmas av och beslutas i samråd med beställaren. Trädgården ska vara lättskött och hålla över tid. Därför är det viktigt att vid utformningen av trädgården ta hänsyn till dess storlek, utformning och val av material och växter.

3.2.1 HUVUDENTRÉ

Huvudentrén kan vara ingång till både allmänna områden och till den privata boendedelen. Viktigt att entrén utformas välkomnande och med insynsskydd. Entréns ingång ska vara lättillgänglig för boende och besökare. Trappor ska undvikas. Vid behov av ramp ska särskilt dess funktionalitet och tillgänglighet beaktas. Sängar ska kunna transporteras både via huvudentré och lastkaj.

I huvudentrén ska finnas sittplatser i anslutning, både inne och ute. Entrén ska utformas med sittgrupper för samkväm. I entrén ska postfack placeras för boende och personalens post. Postfacken låses upp med tag. Bredvid postfacken ska skyltar för boendeförteckning finnas för att underlätta vid postsortering. Det ska finnas ett postfack för varje avdelning, kostenhet, chefer, administration, sjuksköterskor med flera.

I Entréhallen ska det finnas en elektronisk informationstavla. Det ska vara förberett för denna med el och nätverk. Placering ska ske i samråd med verksamheten.

Entrén ska vara inbjudande och väl skyltad efter verksamhetens behov. Viktigt med bra belysning både inne och ute. Namntavlor placeras synligt i anslutning till hisshallen. Hyresgästskyltarna ska innehålla namn, lägenhetsnummer, våningsplan och färgkodning för att underlätta orientering.

Markvärme vid huvudentré. Utvändigt ska skrapgaller finnas innan vindfånget. Utanför huvudentrén ska det finnas minst en sittbänk.

Vid huvudentré ska ett antal HCP parkeringar finnas och angöring så att persontransporter ska kunna stanna vid entrén utan att sedan behöva backa.

Alla entréer ska vara välplanerade och upplysta så att personal och besökare känner sig trygga.

3.2.2 RULLSTOLSFÖRRÅD

I närheten av entrén i markplan ska det finnas ett invändigt förråd för elrullstolar och rullstolar för utomhusbruk. Rummet ska ha plats för förvaring och laddning av minst 6 stycken el-rullstolar samt en side by side cykel. Rullstolarna ska vara lätta att komma åt vilket kräver gott om utrymme. Det ska även finnas utrymme för förvaring av minst 3 stycken lånerullstolar. I rummet kommer elrullstolar laddas så rummet behöver utföras så att laddning kan göras i detta rum.

Exempelbild side by side cykel



Rummet ska ha:

- Dörröppnare kopplat till tagg.
- Dörröppnaren ska kunna nås från elrullstol.
- Bred dörr.
- Möjlighet att låsa fast hjälpmedel
- Möjlighet att ladda elrullstolar.
- Möjlighet att skölja och torka av hjälpmedel
- Försänkning i golv med golvbrunn och gallerdurk för avspolning av hjälpmedel.
- Tryckluft ska finnas för att pumpa däck.

3.2.3 PARKERING

Det ska finnas parkering för besökare, för de med handikapptillstånd och för verksamhetsbil. Parkeringsplatser för personal får utredas i varje projekt.

3.3 Allmänna utrymmen

De som bor på ett vård- och omsorgsboende vill ha ett socialt liv och de flesta vill fortsätta med sina tidigare intressen. Möjlighet till exempel musikunderhållning, friskvårdsträning eller studiecirkel ska finnas inom boendet. Detta är hälsofrämjande, liksom att kunna dra sig undan och fira högtidsdagar med sina närmaste. Dessa utrymmen bör vara i närheten till huvudentré och kunna avskiljas från boendedelen, så att de även kan användas av andra verksamheter.

3.3.1 LOBBY

Ett större rum för gemensamma aktiviteter i anslutning till restaurang och entré, men ändå avskilt. Lobbyn är för boende i huset och gäster till dem. Lobby ska kunna inrymma till exempel underhållning, bingo, gymnastik, gudstjänster m.m. Lobbyn ska ges möjlighet att möblera i större och mindre sittgrupper.

Funktionskrav:

- Utrustas med hörslina
- Projektor (förberett för)
- TV – uttag
- Datauttag
- Elektrisk dekorationsbrasa, se exempelbild under punkt 3.6.3

3.3.2 SAMLINGSRUM

Ett större rum för större konferenser eller utbildningar, rummet kan också användas för sammankomster för de som bor i huset.

Funktionskrav:

- Samlingsrummet ska rymma flertalet av de boende och/eller personal.
- Rummet ska kunna kopplas ihop med finrum och ska kunna delas upp med vikhägar
- Tillgång till pentry i samlingsrummet, pentryt ska ha funktionen av ett mindre kök, med diskmaskin, kylskåp, över- och underskåp, besticklåda, plats för mikrovågsugn etcetera
- Alla bänkskåp ska ha lådor.
- Avskilt utrymme för att förvara möbler, möbelförrådet kan samutnyttjas med finrummet
- Toaletter och utrymme för rullstolar ska finnas i anslutning till samlingsrum. Behovet finns för eventuella gäster.
- Utrustas med hörslina och projektor
- TV – uttag
- Datauttag

3.3.3 FINRUM

Ett rum där den boende ostört kan fira sina högtidsdagar och samla familjen. Kan användas till personalmöten med mera. Placeras i anslutning till samlingsrum med en vikhägg, så att rummen kan användas tillsammans.

Funktionskrav:

- Finrummet ska ha plats för 10–12 personer runt en större matsalsgrupp.
- Datauttag.
- Ett möbelförråd ska finnas i anslutning till finrummet, möbelförrådet kan samnyttjas med samlingsrummet.

3.3.4 SMÅ TRÄFFPUNKTER, MÅLPUNKTER.

Alla möten sker inte organiserat eller i storgrupp. Därför ska det finnas små sittgrupper för 2–4 personer. Får gärna placeras utmed gångstråk som leder till de gemensamma områdena.

3.3.5 DUSCHRUM

Duschrummet ska användas för boende som har behov av duschbriks. Personal behöver kunna stå på båda sidor av duschbriksen samt att personens rullstols även finns i utrymmet.

Exempelbild duschbriks



Funktionskrav:

- Utformning och storlek så att duschbriks enkelt kan manövreras inom hygienutrymmet, eventuellt med diagonal placering.
- Stödhandtag ska finnas placerade för att underlätta självständighet för den enskilde, förebygga fall samt ska bidra till en bra arbetsmiljö. Stödhandtagen ska tåla höga belastningar.
- I närhet av dusch ska finnas infravärmeplatta för att slås på vid behov. Plattan ska ha timerfunktion.
- Tvättställ ska finnas. Med tillhörande sopkorg
- Hållare för tvål, handsprit och pappershållare exempelvis torky monteras vid tvättställ. Levereras av HG.
- Slät duschslang och kontrastfärg på grepphandtag i dusch.
- Badrumsstång ska tåla belastning för att även vara stödhandtag.
- Ytskikt i badrummet ska vara uppvikt halksäker matta (inte upphöjd struktur), golvvärme och kaklade väggar.
- Kontrastmarkering vid belysningsknapp.
- Det ska finnas sittbänkar.
- Krokare för att hänga kläder etcetera ska finnas.
- Det ska finnas utrymme för att ta in en vårdsäng i rummet och yta för att förflyttas från vårdsängen till duschbriksen.
- Infällda skenor för taklyft. Taklyftarna ska vara kompatibla med de hjälpmedel som hjälpmedelscentrum i Uppsala län använder sig av. Taklyftens område ska vara i hela rummet och ha takmotor.

3.3.6 FÖRRÅD

Det ska finnas olika typer av förråd inom verksamheten. Vissa förråd behöver placeras nära och inne på avdelningar, andra förråd ska finnas nära exempelvis personalrum, varumottagning eller storkök etcetera. Det ska finnas väl tilltaget med förråd i huset för att underlätta arbetet i lokalerna. I förråden ska det finnas hyllor i minst fem plan på samtliga väggar och med anslutning i hörn.

3.4 Gemensamma funktioner för personal på vård- och omsorgsboende

3.4.1 PERSONALENTRÉ

Personalentrén ska utformas så att den är trygg och välkomnande.

3.4.2 CYKELPARKERING OCH CYKELRUM

I anslutning till personalentrén ska det finnas cykelparkering med tak och cykelförråd alternativt inhägnad, låsbar cykelparkering. I cykelrummet ska det finnas möjlighet att ladda el cyklar på ett säkert sätt om det förläggs i huvudbyggnaden.

3.4.3 PERSONALRUM

Beroende på personalens antal och husets utformning behövs ett eller flera personalrum.

Funktionskrav:

Personalrum ska ge möjlighet till rast utanför avdelningen med möjlighet att äta och det ska vara lättillgängligt från omklädningsrum.

- Kunna nås utan att behöva gå genom andra avdelningar.
- Ha dagsljus
- Ska finnas:
 - Spishäll
 - Fläkt
 - Två kylar
 - En frys
 - Två diskbänkar som kan sitta ihop
 - Tvättställ
 - Två diskmaskiner ska vara med skåp emellan.
 - Städskåp med utslagsback
- Alla bänkskåp ska ha lådor.
- Hållare för tvål, handsprit och pappershållare exempelvis torky monterats vid tvättställ. Levereras av HG.
- I köket ska det inredas plats för åtta mikrovågsugnar.
- Matplatser anpassade efter personalens antal.
- Plats för soffa, soffbord och fåtöljer.
- Om rummet är i markplan bör det finnas altandörr och sittplatser utanför.
- TV-uttag
- Datauttag

3.4.4 PLATS FÖR LADDNINGSTATIONER

I anslutning till personalutrymmen ska olika typer av handenheter /telefoner kunna laddas och förvaras säkert. Eluttag behöver finnas på lämplig plats. Placering av dessa sker i samråd med verksamheten. Larmmottagare ska placeras så att den är lätt att ta med och lämnas vid arbetspassets början respektive slut.

3.4.5 OMKLÄDNINGSRUM

Omklädningsrum ska gärna placeras i anslutning till personalentré. Det ska finnas plats för lastbil i närheten för att leveranser av hyrkläder ska kunna ske smidigt och inte kräva långa transporter i huset.

Funktionskrav:

- Omklädningsrummen ska vara uppdelade på minst tre rum. Storlek och antal ses över inför varje projekt.
- Det ska finnas låsbara skåp för privata- och arbetskläder. Antal skåp klargörs i varje projekt.
- WC och minst en RWC fördelade på omklädningsrummen, antal enligt gällande lagkrav.
- Låsbara duschar fördelade på omklädningsrummen, antal enligt gällande lagkrav. Klädkrokar och bänk inne i duschbåset.
- Det ska finnas låsbara mindre personliga skåp för varje personal där man kan förvara exempelvis skor och andra privata tillhörigheter se exempelbild nedan. Antal skåp klargörs i varje enskilt projekt.
- Det ska finnas sittbänk med krokar där man kan sitta ner vid omklädning samt hänga blöta jackor mm. Se exempelbild nedan.

Exempel:



3.4.6 TVÄTTSTUGA FÖR PERSONALKLÄDER

Personalkläder ska kunna tvättas i egen tvättstuga i anslutning till omklädningsrummet. Det ska finnas tvättställ och tre stora tvättmaskiner, två torktumlare och ett torkskåp. Hållare för tvål, handsprit och pappershållare exempelvis torky monterats vid tvättställ. Levereras av HG.

Det ska finnas en vagn för transport av ren tvätt, samt utrymme för uppställning av vagnen. Bänk för att vika kläder. Det ska finnas skåp för förvaring av tvättmedel. Fastsatt strykbräda med närliggande eluttag.

Ett rum i nära anslutning till tvättstugan där smutsig tvätt förvaras. Här ska finnas tvättställ. Hållare för tvål, handsprit och pappershållare exempelvis torky monterats vid tvättställ. Levereras av HG. Vid hyrtvätt ska smutstvätt förvaras i vagnar och rummet anpassas för efter det. De två ingångarna till tvättstugan ska utformas så att den rena och smutsiga tvättens väg inte behöver korsas dvs ha olika in- och utgångar.

Det ska vara lätt att städa hela rummet och särskilt viktigt att man kommer åt bakom de olika maskinerna.

3.4.7 PERSONALKLÄDER

Förråd i anslutning till tvättstugor och omklädningsrum för rena arbetskläder. Förrådet ska ha vägghyllor för placering av rena kläder. I rummet ska finnas plats att köra in vagnar med rena arbetskläder. Förrådet ska dimensioneras så det täcker behovet av förvaring. Varje personal byter kläder varje dag. Säsongs- och väderbetonade personalkläder vilket påverkar omfattningen av personalkläder och i sin tur storleken på förrådet. Storleken på boendet påverkar även storleken på detta förråd. Rummet behöver vara rymligt och det behöver finnas plats för ett höj och sänkbart bord där personal kan sortera och vika kläder.

3.4.8 VILRUM

Det ska finnas ett utrymme där personalen kan vila ostört. Rummet ska ha WC och ligga i närheten av övriga personalutrymmen.

3.4.9 KONTOR

Det ska finnas fyra kontor med arbetsplatser för chefer och administrativt anställda medarbetare. Dessa kontor ska ha dagsljus. Behovet av kontorsarbetsplatser kan variera, varför antal och övriga krav bestäms i planeringskedet. Förråd och rum för kopiering, skrivare, kontorsmaterial ska finnas i närheten. Dessa kontor ska placeras i närheten av entré. Utöver detta så ska det finnas ett konferensrum med plats för 15 personer.

Funktionskrav

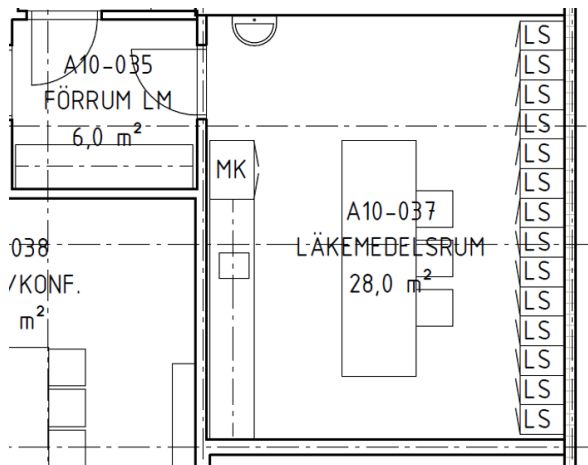
- Kontorsplatser för administrativt anställda.
- Större kontor med plats för sittgrupp för tre - fyra personer.
- Kontor/konferensrum med plats för tre arbetsplatser.
- Rum för skrivare och kopiator med datauttag. Rummet ska även ha inredning i form av hyllplan och underskåp.
- Mindre konferensrum för 15 personer. Inrett med White board och förberett för projektor. Kan vara ett stort konferensrum som avgränsas med ljudabsorberande vikhvägg.
- Minst tre datauttag, får studeras mer i detalj i planeringskedet

3.5 Gemensamma funktioner på ett Vård- och omsorgsboende

3.5.1 LÄKEMEDELSRUM

Läkemedelsrummet ska vara i anslutning till ett vådrum

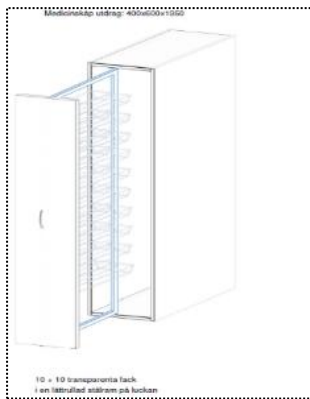
Exempelbild förrum och läkemedelsrum



Funktionskrav

- Ska vara rymligt och inte ha fönster.
- Ska inte ligga i anslutning till entré. Placeras strategiskt för sjuksköterskornas arbete.
- Anpassat i storlek till antal sjuksköterskor som arbetar samtidigt relaterat till antal boende, vilket är specifikt i varje projekt.
- Datauttag, antal är beroende av antal sjuksköterskor.
- Läkemedelsrummet ska vara temperatur anpassat till utomhusklimatet (med kyla) samt anpassat till hållbara miljökrav. Läkemedelsrum får aldrig överstiga 25°C (separat kylanläggning).
- Dörrfunktion med dörrstängare och larmfunktion om dörr står öppen. Loggfunktion på individnivå med spårbarhet.
- Arbetsbänk och rostfri diskbänk med ho.
- Separat tvättställ med beröringsfri blandare.
- Hållare för tvål, handsprit och pappershållare exempelvis torky monterar vid tvättställ. Levereras av HG.
- Miljösortering.
- Möjlighet att ha ett mobilt arbetssätt, med möjlighet till dokumentationsstationer i läkemedelsrum, antal specifikt för varje projekt.
- Ett läkemedelsskåp per avdelning, med en hylla per patient samt ett skåp för akuta läkemedel. Se nedan exempel på skåp. Skåpet ska kunna dras ut enligt exempel nedan och placeras så det går att arbeta från båda hållen samtidigt.
- Fullstort medicinkylskåp, med inbyggd termostat för regelbunden kontroll av temperatur.

Exempel på läkemedelskåp:



3.5.2 FÖRRUM TILL LÄKEMEDELSRUM

Förrummet är som en sluss in till läkemedelsrummet. Rummet har två dörrar, en från korridoren och en in till läkemedelsrummet. Förrummet ska bland annat användas för avemballering av leveranser av läkemedel, utrustning etc. Förrummet ska innehålla bänk yta, över- och underskåp med möjlighet till källsortering. Alla bänkskåp ska ha lådor.

3.5.3 DESINFEKTIONSNUM

- Placerat så att det kan samutnyttjas, rummet ska ligga i anslutning till vårdrum samt läkemedelsrum, det ska emellertid ha egen ingång.
- Ingång från korridor
- Rostfri diskbänk på ena sidan av diskdesinfektorn för hantering av orent gods och ren yta på andra sidan för hantering av rent gods.
- Över och underskåp med bänkskiva för rent material.
- Eluttag vid bänk
- Separat tvättställ med beröringsfri blandare
- Hållare för tvål, handsprit och pappershållare exempelvis torky monterar vid tvättställ. Levereras av HG.
- Diskdesinfektor ska finnas. Bänkmodell räcker för rengöring och desinfektion av instrument, inhalationsutrustning m.m.
- Vårdrums standard

3.5.4 VÅRDRUM

Mindre rum för vissa vårdinsatser, mottagningsrum för sjuksköterska/läkare med mer komplicerade behandlingar. Ska finnas i anslutning till läkemedelsrum. Rummet kan användas som samtalsrum.

- Två datauttag
- Väggskåp som sterilskåp samt skåp för övriga förbrukningsartiklar och medicintekniska produkter. Alla bänkskåp ska ha lådor.
- Arbetsbänk
- Tvättställ med beröringsfri blandare

- Hållare för tvål, handsprit och pappershållare exempelvis torky monteras vid tvättställ. Levereras av HG.
- Belysning vid arbetsbänkar som ger förutsättningar att dela medicin
- Förrådsutrymme för sterilt/rent.
- Hylla och spegel.

3.6 Avdelning

Bostaden består av den egna lägenheten och de gemensamma utrymmena. Tillsammans skapar det en fullvärdig bostad med plats för avskildhet och umgänge. En avdelning består av lägenheterna samt ett gemensamt kök och vardagsrum.

Det optimala är tio lägenheter per avdelning, beroende på planlösning så fungerar även nio lägenheter. Det är viktigt ur driftsynpunkt att minst två avdelningar ska kunna samarbeta genom att enheterna öppnas och samkörs nattetid och skiljs av dagtid. Detta ska kunna göras genom att det finns en vikhvägg mellan matsalarna alternativt vardagsrummen. Vikväggen ska ha flerspårig gardinskena på båda sidorna för att kunna sätt öka ljuddämpning samt avleda uppmärksamheten från vikhväggen vid behov.

Exempelbild på vikhväggsplacering mellan två avdelningar



Strävan är att varje lägenhet ska vara cirka 30–35 kvm.

Några lägenheter för parboende som är ca 40 kvadrat ska finnas inom boendet som helhet. Lägenheterna ska utformas på samma sätt som de mindre lägenheterna dvs ett rum med pentry och badrum. Några fler klädsåp behöver finnas. Rummets utformning ska medge att två sängar står rakt ut från vägg. Taklyftsområdet behöver täcka hela rummet.

3.6.1 GEMENSAMMA UTRYMMEN INOM AVDELNINGEN

I avdelningen ska de gemensamma utrymmena vara platser där de boende kan få kontakt med varandra. Där gemenskap och samvaro skapas i kontrast mot lägenhetens avskildhet. Ytorna ska vara kvalitativa med platser i avskildhet, med utsikt mot trädgård, där man kan äta måltider ihop, titta på TV och umgås så långt krafterna tillåter.

I varje korridor i närheten av gemensamhetsytan ska det finnas en ribbstol för att kunna använda som träningsredskap (att öva balans, ställa sig upp med mera).

3.6.2 KÖK MED MATPLATS

Kök och matplats ger ett sammanhang för de boende. De som vill ska ha möjlighet att delta i köksarbetet, varför det är viktigt med generösa arbetsytor. Känslan av delaktighet ska finnas även om man inte kan delta praktiskt i arbetet.

Avdelningens gemensamma kök utgör lägenheternas huvudsakliga kök. I den dagliga verksamheten sköts de boendes mathantering av personalen. Här ordnas frukost, eftermiddagskaffe och kvällsmörgås medan huvudmålen kommer från tillagningsköket. Köket ska vara en god arbetsplats med en rationell hantering.

Matplatsen ska erbjuda en miljö för trivsamma måltider. Möjlighet med minst två bord placerade tillsammans eller separerade samt ytterligare ett bord med plats för 4 personer. Vid köksborden ska finnas plats för alla boende, några gäster, personal samt flera rullstolar. Köket ska ha mycket dagsljus och trevlig utsikt mot utemiljö. Det är viktigt att betänka att majoriteten av de boende har någon form av hjälpmedel, så som tillexempel rullator eller rullstol. Rullstolen tar ofta större plats än en vanlig stol, samt det måste finnas plats för placering av rullatorn i närheten för de personer som använder dessa.

Funktionskrav:

- Köket ska erbjuda möjlighet att förvara och tillreda enklare mat, baka samt att hantera avdelningens disk. Köket ska enkelt kunna avgränsas mot övriga gemensamma utrymmen.
- Köket ska ha en köksö med eluttag. Rörelse runt köksön ska kunna ske med hjälpmedel. Del av köksön ska vara höj- och sänkbar med fri yta i underkant. Elektrisk funktion för höjning och sänkning av köksön.
Diskho/tappställe/vatten/diskbänk ren sida
- Köket ska innehålla:
 - Diskbänk med två hoar på oren sida
 - Diskbänk med en ho med vatten på ren sida
 - Upphöjd proffsdiskmaskin (oren sida)
 - Mikrovågsugn (ren sida)
 - Vanlig ugn
 - Två fullstora kylskåp med temperaturmätning.
 - En Fullstor frys med temperaturmätning
 - Induktionshäll (som inte ger brännskador)
 - Köksfläkt
 - Låsbar låda för knivar, passagesystem
 - Städskåp med utslagsback (oren sida)
 - Plats för källsortering. Planera för större storlek på kärl. (oren sida)
 - Låsbart skåp/låda för bland annat diskmedel etcetera med passagesystem.

- Alla bänkskåp ska ha lådor.
- Hela köket ska på enkelt sätt kunna göras strömlöst, förutom kyl och frys
- Eluttag ska ha timer.
- Arbetsbänkar ska belysas väl.
- I kök ska plats med eluttag finnas för värmevagn (ren sida).
- I anslutning till kök (dörr från kök) ska finnas låsbart förråd med hyllor för torrvaror samt plats för påfyllnadsvagn.
- För att säkra hygien ska separat tvättställ med beröringsfri blandare finnas. Placeras nära dörr.
- Hållare för tvål, handsprit och pappershållare exempelvis torky monterar vid tvättställ. Levereras av HG.
- Eventuellt datauttag, samordnas i planeringskedet.
- Hela dörrar in till mottagningsköket. Ska kunna låsas.

PLACERING AV FUNKTIONER I MOTTAGNINGSKÖKET

Arbetet ska organiseras så att livsmedel förvaras och hanteras på ren sida och använt köksgods på oren sida.

3.6.3 VARDAGSRUM

Rummet ska ge hemkänsla och vara naturlig träffpunkt för de boende inom avdelningen. Genom placering, storlek, utformning och möblering ska rummet upplevas som bostadens vardagsrum och inte som ett dagrum.

Funktionskrav:

- I vardagsrummet ska finnas utrymme för soffa, bord, fåtöljer och TV.
- De som använder rullstolar ska kunna delta i samvaron vilket kräver ytor runt möblerna.
- Viktigt att matsal/vardagsrum på enheten ska vara så stor så att hela avdelningen kan samlas.
- Ljudmiljö i vardagsrum/kök ska vara anpassade för hörslina. Ljuddämpande åtgärder kan behövas för att uppnå en bra ljudmiljö.
- TV-uttag
- Rikligt med eluttag för att medge olika möbleringar och belysningspunkter.
- Elektrisk dekorationsbrasa
- RWC för boende. Kan delas mellan två avdelningar om utformningen är sådan att det är möjligt.

Exempel på elektrisk dekorationsbrasa:



3.6.4 KORRIDOR

Korridorer ses som ett kommunikationsutrymme och ska erbjuda säker förflyttning med och utan hjälpmedel. Korridorer ska minimeras till fördel för boendeytan, dock måste en säng med lätthet kunna transporteras ur den egna lägenheten. En korridor ska alltid avslutas på ett naturligt sätt med en sittplats eller något annat som markerar ett avslut, gärna med utsikt mot trädgård. Viktigt att tänka på hur man gör det möjligt med sittplatser i slutet av korridoren om även nödutgång finns där. Det är inte möjligt att ha stolar i direkt anslutning till nödutgång.

En korridor kan omvandlas till något positivt och stimulera till rörelse med sittplatser, utsikt mot trädgård, väggar med konst eller utställningsplatser. Det ska vara lätt att gå runt med hjälpmedel inom lokalen och behov av att anpassas till exempel slutet av en korridor, entréer eller liknande till målgruppens behov av som ofta är att man vandrar fram och tillbaka inom lokalen. Det optimala är att man kan gå runt och komma tillbaka till den punkt man startade.

Funktionskrav:

- Korridor ska medge enkel förflyttning av sängar, in och ur lägenhet samt vidare i husets alla delar.
- Två standardrullstolar ska kunna mötas.

Exempelbild på korridor med olika färgsättningar vid dörrar samt dörr med mindre dörr för breda transporter



3.6.5 BALKONG

Balkongen är i många fall den enda form av utevistelse som vissa boende orkar genomföra utifrån sitt hälsotillstånd. Balkongen ska vara anpassad för detta och behöver därför vara generöst tilltagen, vara regn- och vindskyddad samt kunna avskärmas mot sol. Balkongen ska ge en lugn och trygg utevistelse för de boende. Balkongen ska vara inglasad, och öppning av inglasningen ska vara med tvåhandsfattning. Solavskärmning ska finnas på balkongerna.

Varje avdelning ska ha en minst en egen balkong och dela en ytterligare balkong med närliggande avdelning. Dessa ska vara i olika väderstreck för att kunna välja sol eller skugga samt olika utsikter. Samtliga boende med personal på respektive avdelning ska kunna vistas på balkongen samtidigt. Det ska beaktas att samtliga boende kan ha hjälpmedel så som rullstol eller rullator. De ska med lätthet kunna ta sig ut och in på balkongen samt vistas där tillsammans med och utan hjälpmedel. Minst en säng ska kunna få plats på balkongen samtidigt och även den ska med lätthet kunna tas in och ut även när övriga boende vistas på balkongen.

Funktionskrav:

- Rullstol och säng ska kunna rullas ut på balkong och uteplats, därför ska tröskeln vara låg.
- Det får inte vara några nivåskillnader eller öppna springor mellan balkongelement och minimalt vid dörr.
- Balkongen ska vara inglasad med öppningsbara glaspartier för att släppa in luft samt för fönstertvätt. Inglasningen ska ha tvåhandsfattning.
- Bra ljudnivå ska eftersträvas.
- Balkonggolvet ska ha dammbunden betong.
- Balkongväggarna ska ha genomskinligt material för att man ska kunna se ut om man sitter på stol eller använder rullstol. Det ska vara en tät del längs ner så att det inte upplevs att man kan trilla ut.
- Stödhandtag vid dörr till balkongen på både ut och insida.

3.6.6 TEAMRUM

Rummet är för att personalen inom avdelningen ska ges bra förutsättningar till samarbete, används för mindre personalmöten.

Funktionskrav:

- Plats för TV-skärm
- Sekretesskrav
- Plats för fyra-sex personer vid bord samt ett par mindre höj- och sänkbara skrivbord.
- Rummen bör ha dagsljus.
- Två datauttag.

- Tvättställ.
- Hållare för tvål, handsprit och pappershållare exempelvis torky monteras vid tvättställ. Levereras av HG.
- Rikligt med eluttag

3.6.7 PERSONALTOALETT

Personaltoalett ska finnas med tagg- eller kodlås. Den kan med fördel delas med alla avdelningar på samma våningsplan och då placeras neutralt i till exempel hisshall.

3.6.8 BOENDE WC/BESÖKSTOALETT

Ska finnas i närheten av gemensamhetsytor. Kan eventuellt delas mellan två avdelningar beroende på placering. Syftet är att boende som vistas i gemensamhetsytorna inte ska behöva ta sig till sin lägenhet för att gå på toaletten. För vissa boenden är det en lång väg som man inte orkar eller alltid hinner.

3.6.9 DÖRRAR

Dörrar ska kunna justeras för att anpassa lokalerna efter olika vårdbehov.

Funktionskrav

Boendemiljöns utformning måste skapa förutsättningar för öppenhet. Generella begränsningsåtgärder i form av stängda och låsta dörrar ska inte förekomma. Dörrar till boendet behöver därför ha följande möjligheter:

- Som utgångspunkt ska finnas tre alternativ:
 - Olåst - stängd dörr
 - Olåst - uppställt läge
 - Låst - stängd dörr
- Normalläget för dörr ska vara olåst och i uppställt läge.
- I uppställt läge ska dörr vara kopplad till enhetens brandlarm, det vill säga dörren stängs automatiskt vid brandlarm.
- Öppnande av dörr ska inte generera larm till enhetens trygghetslarm.
- Verksamheten ska utan hjälp från support/larmleverantör kunna sätta dörren i låst eller olåst läge. Detta kan ske med inmatning av särskild kod.
- Tidsinställt intervall och manuell hantering ska kunna kombineras.

Se mer om trygghetsskapande teknik, under avsnitt 4, Verksamhetsanknuten teknik.

3.6.10 STÄD PÅ AVDELNINGARNA

Inom varje avdelning, eller om planlösning medger två avdelningar, ska det finnas ett mindre utrymme för städutrustning och utslagsback att användas av personalen.

3.6.11 RUM FÖR SPOLDESINFEKTOR

Spoldesinfektor ska finnas på varje avdelning eller om planlösning medger, delas mellan två avdelningar. Spoldesinfektorn används för rengöring och desinfektion av bäcken, urinflaskor, handfat, skurhinkar. En spoldesinfektor kräver elanslutning, vatten och golvbrunn med samma kapacitet som en wc.

- Rummet placeras med fördel med ingång från korridor.
- Rostfri diskbänk med ho på ena sidan av spoldesinfektorn för hantering av orent gods och ren yta på andra sidan för hantering av rent gods.
- Vid diskbänk på ren sida ska det finnas över och under skåp.
- Det ska finnas tvättställ med beröringsfri blandare. Hållare för tvål, handsprit och pappershållare exempelvis torky monteras vid tvättställ. Levereras av HG.
- Handfat med beröringsfri blandare där det ska finnas möjlighet att sätta upp tvål, handsprit och pappershanddukar eller typ torky.
- Rummet ska ha golvbrunn.
- Rummet ska vara utformat så att det är lätt att städa. Inga hörn eller annan utformning som gör det svårt att komma åt att städa.
- Utslagsvask

3.6.12 AVDELNINGSFÖRRÅD

Förråd är viktigt för mellanlagring av förbrukningsmaterial på avdelningen. Ska förses med hyllor x 5 och lås via tag. Om planlösning medger, kan förråd delas mellan två avdelningar. Placering i planeringskedet.

3.6.13 FÖRRÅD FÖR MINDRE HJÄLPMEDEL

Ska delas mellan alla avdelningar på samma våningsplan. Här placeras golvlyft, lyftskynken, en del lyftmotorer och så vidare. Rummet ska förses med hyllplan på en vägg samt krokar på en vägg för upphängning av till exempel lyftskynken. Laddning av golvlyft kommer ske i detta rum.

Exempelbild golvlyft



3.6.14 SOPHANTERING

Sophantering i verksamheten är viktigt för att minska smittspridning, lukt samt onödigt långa transporter för personal. Sophanteringen ska kunna ske rationellt

med korta transporter för enhetens personal. Sophanteringen ska möjliggöra kompostering och källsortering och planeras för såväl källsortering som arbetsvänlig hantering för all personal, se vidare under stycke för gemensamt kök för boendeenheter. Det blir ofta mycket sopor på ett särskilt boende varför samband och avstånd måste studeras noga.

Funktionskrav:

- Sopnedkast ska finnas på avdelningen för att undvika lukt och att personal ska behöva lämna avdelningen. Om anläggning med sopnedkast har motorer från till exempel sopsug, bör de placeras en bit från verksamhet för att undvika störande ljud. Gäller för inkontinensmaterial.
- Sopnedkastet ska vara sådant att det inte går att öppna lucka samtidigt på olika våningar. Sopnedkast förses med passagesystem.
- Utrymme och utrustning för källsortering måste säkras inom respektive avdelning. Bör finnas i kök så att mellanlagring inte behövs.

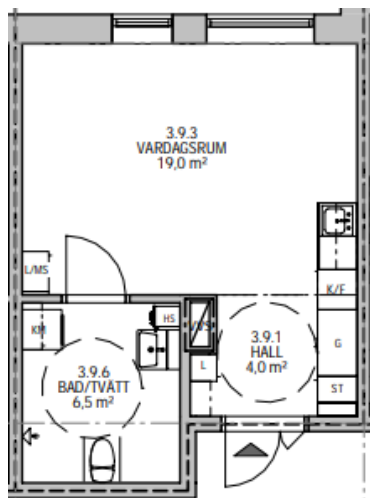
3.7 Den enskilda lägenheten inom avdelningen

Ledstjärna vid utformningen är en vanlig lägenhets funktion, om än i mindre skala. Det ska finnas utrymme för att sova, äta och förvara sina saker.

Lägenheten bör vara cirka 30–35 kvadratmeter för att fungera bra.

Utformningen på lägenheten är viktig bland annat för tillgänglighet, möjlighet till möblering samt utformning av lyftområdet. Nedan finns exempel på en typritning på en lägenhet. Beställaren ser med fördel att lägenheten utformas på detta eller liknande sätt. Eventuella avsteg diskuteras med beställaren i varje enskilt projekt.

Exemplarritning över boendelägenhet



Funktionskrav allmänt:

- För att underlätta in- och utflyttningar och undvika krock med taklyft ska fast belysning finnas i hall, vardagsrum/sovplats och hygienutrymme. Belysningen ska vara dimningsbar
- Sensorteknik ska integreras med trygghetsskapande teknik
- Möjlighet till individuell temperaturreglering, 21–25 °C.
- Ljudklass B ska uppnås i boenderum mellan lägenheter och mot korridorer och gemensamhetsutrymmen i avdelningen.
- Rikligt med eluttag i lägenheten för att möjliggöra olika möbleringar. Viktigt att tänka på att sänglampor ska placeras nära säng och att takarmatur inte bländar ovanför sängplats.
- Kontrastmarkering ska finnas vid samtliga belysningsknappar i hela lägenheten
- Medicinskåp med passagesystem med spårningsfunktion som personalen kan hantera. Ska vara online.
 - Skåpdörr ska öppnas åt sidan.
 - Stabil skriv yta, ska vara utdragbar.
 - 2–3 hyllor med plats för en pärm.
 - Belysning ska finnas inne i skåpet
 - Ska placeras i eller intill annan fast inredning i pentry eller hall.
 - Ska ha samma utseende som övrig fast inredning och vara inbyggd i garderobsdelen.

Exempelbild på medicinskåp i lägenheten



- Säng ska kunna placeras utmed vägg eller rakt ut från vägg.
- Lättillgänglig avstängning för allt vatten i varje lägenhet. Allt vatten i varje enskild lägenhet ska enkelt kunna stängas av utan att personalen ska behöva stå på pall eller stege. Förslagsvis utanför lägenhet. Avstängningen behöver sektioneras.

- Fönster i lägenheterna ska vara vridbara och öppningsbara för fönstertvätt samt med bortmonteringsbara fönstervred. Barnspärrar på alla fönster.
- Rullgardiner placeras i alla fönster för mörkläggningsfunktion.
- Gardinstång i samtliga fönster i varje lägenhet.
- Vädringsfunktion ska finnas i varje lägenhet, dock ska föremål ej kunna slängas ut.
- TV- uttag.
- Datauttag. Placering, antal och samordning med eluttag beslutas i programskede
 - För framtida behov av trygghetsskapande teknik monteras ett högt placerat datauttag.
 - Möjlighet till att teckna personligt och eget abonnemang för tv och it ska finnas.
- Central avstängningsmöjlighet för el i lägenheten.

3.7.1 ENTRÉ/HALL

Hallen markerar gränsen till den privata delen. Det är viktigt för att skapa hemkänsla och bevara den boendes integritet. I hallen bör finnas plats för hatthylla och garderober. Säng ska kunna rullas ut från rummet. Hallen kan innehålla pentry, se nedan. Kontrastmarkering ska finnas vid belysningsknapp. Hållare för handsprit skall monteras i hallen, levereras av HG. Ovanför handsprithållaren placeras ett mindre hyllplan för eventuell förvaring av handsprit och handskar.

3.7.2 PENTRY

Pentry bör ses som ett komplement till det gemensamma köket. Pentryt kan placeras i hallen och ska anpassas till boende i rullstol.

Funktionskrav

- Pentryt ska utformas så att det skapar en hemtrevlig känsla med bland annat att vissa luckor är vitrinskåks luckor samt belysning i skåpen.
- Möjlighet ska finnas att förvara kylda drycker och lite mat i ett upphöjt kylskåp med frysfack. Kylskåpet ska inte ha täckskiva då det är svårt att då se vilket skåp som är ett kylskåp.
- Möjlighet att ta ett glas vatten och att diska oavsett om du använder rullstol.
- Eluttag med timer så att fristående kokplattor kan användas.
- Arbetsbänk ska ha belysning.
- Stänkskydd ska vara lätt att rengöra och ha kontrastfärg.

Exempel på pentryutformning:



3.7.3 VARDAGSRUM/SOVPLATS

Lägenheten ska ge ett trivsamt intryck och enkel att möblera. Tillgången på dagsljus ska vara mycket god.

Funktionskrav:

- Sovplatsen ska ge möjlighet till två alternativa placeringar av sängen, vägg vid sovplats ska utföras med bröstning. Personalen ska kunna arbeta på båda sidor om sängen, men också för att de boende själva ska kunna bestämma var sängen ska stå. De ska också kunna ta sig i och ur sängen från båda håll med hjälp av rullator eller rullstol.
- Sängen ska kunna rullas ut från rummet med den boende liggande i.
- I rummet ska finnas utrymme för matbord och sittgrupp så att de boende kan umgås med anhöriga och vänner.
- Det ska finnas eluttag i taket vid platsen för matbordet för möjlighet att ha hängande belysning. Detta får inte vara i lyftområdet för taklyft.
- Golvet i hall och vardagsrum ska beläggas med uppvikt matta.
- Fönstren ska ha låg brösthöjd för att boende ska kunna se ut både sittande och liggande i säng. Fönstren får dock inte gå ända ned till golvet. Eluttag ovanför och på sidan om fönster, för fönsterbelysning.
- Skydd på vägg ska finnas i de placeringar sängen ska ha. Viktigt att i dessa lägen sätta eluttag högt eller infällt i vägg för att inte sängens höjdjusteringar ska ta i eluttag.

Exempelbild på skydd på vägg samt taklyftsupphängning



3.7.4 TAKLYFT

Alla lägenheter förses med infällda skenor för taklyft. Taklyftarna som används ska vara kompatibla med de hjälpmedel som hjälpmedelscentrum i Uppsala län använder sig av. Taklyftens lyftområde ska vara hela rummet för överflyttning till rullstol, hygienstol eller fåtölj i rummet. Vårdpersonalen ska på ett enkelt sätt kunna flytta lyftmotorerna mellan lägenheterna när vårdbehoven förändras. Personalen ska inte behöva stå på stege eller pall, och inte heller behöva använda verktyg för att ta ner eller sätta upp motorer.

Upphängningsanordning ska finnas på vägg och 40 motorer inklusive lyftbyglar och eventuella förflyttnings-/transportvagnar ska ingå i projektet och finnas i huset. Vård- och omsorgsförvaltning ska vara delaktig i lösningsförslag. Leverantören av taklyften ska ha goda referenser, märket ska ha goda recensioner och vara beprövad i liknande verksamheter. Belysning i lyftområdet ska vara infälld för att underlätta taklyftens funktion. Bevaka utformning särskilt vid projektering mot sprinkler.

3.7.5 BADRUM

Hygienrummet ska erbjuda den boende möjligheten att sköta sin hygien med eller utan assistans. Hygienutrymmet ska förses med tvättmöjligheter för att hantera den boendes tvätt.

Funktionskrav:

- Dörr ska vara mot rum, inte mot hall
- Dörren ska vara en två delad dörr. En vanlig dörr och en fast mindre dörr som vid behov går att öppna.
- Utformning och storlek ska vara sådan att rullstol, duschstol och motsvarande lätt kan användas och enkelt manövreras inom hygienutrymmet.
- Stödhandtag ska placeras på ett bra sätt i hela badrummet. Dessa bidrar till att självständiga förflyttningar kan genomföras, samt att fall förebyggs. Stödhandtagen ska tåla höga belastningar

- RWC med elektrisk höj- och sänkbar WC-stol och tvättställ. Tvättstället får inte vara för djupt. Kund som använder rullstol ska kunna sätta på kranen.
- RWC med höj och sänkbar WC-stol ska kunna användas i kombination med tippbara hygienstolar.
- Ingen synlig rördragning i RWC.
- I taket bredvid duschplatsen ska en infravärmeplatta monteras. Denna ska vara timerstyrd och kunna lås på vid behov.
- Kontrastmarkering bakom tvättställ och WC i kulören NCS S 3560-R90B.
- Kontrastmarkering på WC-lock ska vara i samma kulör som kontrastfärgen på kaklet.
- WC-stol och tvättställ får inte placeras mitt emot varandra. Placeras gärna så att förflyttning mellan WC-stol och handfat underlättas.
- Hållare för tvål, handsprit och pappershållare för pappershållare exempelvis torky monteras vid tvättställ. Levereras av HG.
- Slät duschslang och kontrastfärg på grepphandtag i dusch.
- Badrumsstång ska tåla belastning för att kunna var kombinerat som stödhandtag
- Kombimaskin (tvättmaskin/torktumlare) på ställning, för att säkra arbetsmiljön. Torkställning på vägg. Tre hyllor ovanför maskinen. Eluttag till maskinen ska kunna stängas av centralt på avdelningen.
- I badrummet behövs ett högskåp med dörr, i skåpet ska det finnas eluttag samt tre hyllor, högskåpet ska vara placerat bredvid handfatet och på högskåpet ska det finnas ett stöd handtag som tål belastning. Högskåpet ska innehålla en låsbar del för förvaring av tvättmedel. Ska vara online.
- Väggspegel vid tvättställ ska enkelt kunna tas bort
- Ytskikt i badrummet ska vara uppvikt halksäker matta (inte med upphöjd struktur) med golvvärme och kaklade väggar.
- Kontrastmarkering vid belysningsknapp
- Nattbelysning- vägledningsljus ska finnas i varje badrum. Ska kunna stängas av och på vid behov. Knappen ska sättas högre upp än normalt, för att inte förväxlas med ordinarie belysning. Knappen är i huvudsak att användas av personal. Denna ska inte kontrastmarkeras.

Exempelbild badrumsskåp med låsbar nedre del samt placering av kombimaskin samt höj och sänkbar wc:



3.7.6 FÖRVARING

Förvaringsutrymmena i lägenheten bör vara generöst tilltagna. Till varje lägenhet ska det finnas ett förråd i lägenheten.

Funktionskrav i lägenheten:

- Minimum fyra högskåp; en garderob för hängande kläder, två garderober med generöst antal hyllor/trådbackar samt ett städskåp. Alla skåp ska vara upp till tak.

3.7.7 DÖRRAR

Dörrarna i lägenheten inklusive ytterdörren ska ha hemkänsla. Ytterdörren ska medge att en säng enkelt kan köras ut.

Funktionskrav:

- Lägenhets- /ytterdörren ska märkas med kontrastfärg för att de boende lättare ska kunna hitta det egna boendet. Färgmarkering runt varje lägenhetsdörr ska vara synlig oavsett från vilket håll personen kommer.
- Riktad belysning mot lägenhetsdörr
- Lägenhetsdörren ska bestå av två delar. En vanlig dörr och en fast mindre dörr som möjliggör att säng kan rullas ut. Den mindre dörren ska vara i samma kulör som listen.
- Lägenhetsdörren ska utrustas med dörröga, namnskylt och elektroniskt lås med tagg samt skylthållare.
- Lägenhetsdörren ska ha en nödcylinder. Nyckeln hanteras/förvaras hos fastighetsavdelning. Kan göras tillgänglig dygnet runt vid behov.
- Dörren till badrummet vara tvådelad, dvs en mindre passiv del och en större del.

3.8 Ekonomiutrymmen

Ekonomiutrymmen för mathantering, tvätt, skölj, förråd, städ och sophantering.

3.8.1 GROVTVÄTTSTUGA

Den boendes tvätt hanteras i lägenheten. Som komplement behövs grovttvättstugor i närheten till avdelningen eller nära hiss. Beroende på planlösning kan 2–4 avdelningar dela på en grovttvättstuga. Placeringen ska göra det lätt att nå för alla enheter utan långa transporter och utan att passera annan avdelning. Viktigt att grovttvättstugan inte ger störande ljud och tillåter tvätt på natten utan att störa boende. Ren tvätt tas ut direkt till korridor.

Det ska vara lätt att städa hela rummet och särskilt viktigt att man kommer åt bakom de olika maskinerna.

Funktionskrav:

- Tvättstugan ska dimensioneras för en effektiv hantering av tvätt.
- Tvättstugan ska vara rymlig och välplanerad.
- Varje grovttvättstuga ska innehålla följande:

- Två större tvättmaskiner. Klara 60 grader och 90 graders tvättprogram
- Torktumlare.
- Torkskåp.
- Bänk för vikning av tvätt med tillhörande över- och underskåp.
- Alla bänkskåp ska ha lådor.
- Två vagnar för transport av ren tvätt, ska finnas uppställda.
- Strykbräda med eluttag i närheten.
- Diskbänk med ho
- Plats för soppåse
- Plats för tvättkorg
- Golvbrunn
-

Exempelbilder på en tvättstuga



3.8.2 FÖRRUM TILL GROVTVÄTTSTUGA

I anslutning till tvättstugan ska det finnas ett mindre rum med ingång både från tvättstugan och från korridoren:

- Här tas smutsig tvätt in till tvättstugan
- Tvättställ med beröringsfri blandare
- Hållare för tvål, handsprit och pappershållare exempelvis torky monterats vid tvättställ. Levereras av HG.
- Plats för vagn för smutstvätt
- Möjlighet att spola av hjälpmedel och tvätt. Golvbrunn ska finnas.

3.8.3 VARUTRANSPORTER – ALLMÄNNA LEVERANSER

Stora mängder förbrukningsmaterial och hjälpmedel används på ett boende för äldre. Mottagning av varor får inte ske genom boendets huvudentré.

Särskilt varuintag ska finnas i anslutning till huvudförråd och soprum. Porttelefon kan behövas.

Leveranserna kommer på stora pallar och hanteras ofta med pallyftar. Plats och goda förutsättningar för avemballering ska finnas i nära anslutning till korridor i varumottagningen.

Varornas räknas som smutsiga tills en avemballering är gjord. Därav ska avemballering ske innan varorna tas ut i korridor.

I detta utrymme kan även hjälpmedel levereras alternativt hämtas.

Dörr i fasad för mottagning av varorna samt mot korridor. Elektroniska lås kommer finnas på dörr i fasad samt till korridor.

3.8.4 VARUTRANSPORTER – MATLEVERANSER

Detta ska vara en separat varumottagning med egen dörr i fasad. Mottagning av varor får inte ske genom boendets huvudentré. Särskilt varuintag ska finnas i anslutning till huvudförråd och soprum. Porttelefon kan behövas.

Alla matvaror till verksamheten i huset för till exempel frukost, fika samt mat på helgerna levereras oftast nattetid till vård och omsorgsboendet. Detta göra det dessa varuleveranser måste kunna hållas kylda respektive frysta tills personalen kan fördela och föra upp varorna till respektive enhet eller det centrala matförrådet. Plats och goda förutsättningar för avemballering ska finnas i nära anslutning till korridor i varumottagningen.

I varumottagningen ska det finnas:

- Ett kylrum där ca 4 transportvagnar kan ställas in.
- Ett frysrums med plats för 2 transportvagnar.
- Elektroniska lås på dörr i fasad samt till korridor.
- Plats för fyra värmevagnar som ska kunna stå på laddning i detta rum.

Det är viktigt att studera hanteringen, såväl mottagning, inlastning i huset som transporter inom huset.

När det inte finns ett tillagningskök inom enheten ska det finnas ett rum för leverans av mat. Rummet behöver ha en dörr i fasad. I rummet ska det finnas eluttag en bit upp på vägg alternativt nerpendlade eluttag. Det ska vara lätt för personalen att koppla i och ur laddningen till vagnen. Varje vagn ska ha fri yta framför för att det ska vara lätt att hämta vagnarna. Denna funktion kan kombineras med övriga matleveranser alternativt vara ett eget rum.

3.8.5 STÄDCENTRAL

Ska det finnas en städcentral för extern lokalvårdare, där utrustning för städning av allmänna utrymmen förvaras och rengörs.

Funktionskrav:

Det ska finnas ett utrymme för mopptvättmaskin, städutrustning, städmaterial, utslagsvask, golvbrunn, tvättmaskin, plats för laddning/tömning av skurmaskin. Ska placeras nära hiss. Rummet ska vara en egen brandcell och ha brandlarm.

3.8.6 CENTRALT SOPRUM

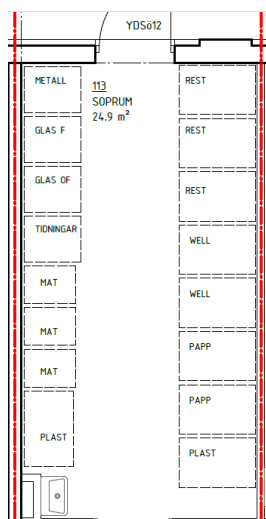
Soprum ska placeras med nära förbindelse till varumottagning för att underlätta angöring. Ska finnas i markplan och ha dörr direkt ut till angöringsytan för sopbil. Dörr mot korridor ska även finnas och ha kortläsare för att begränsa tillträde från soprum till korridor.

Soprummet ska vara väl tilltaget för att möta verksamhetens behov samt att det ska finnas utrymme för många olika typer av fraktioner. Soprummet ska vara utrustat på sådant sätt att doftspridning ej uppstår till närliggande rum eller korridor.

Möjligheterna till kompostering av matavfall och växter ska finnas. Även möjligheter till sopsortering ska finnas.

Viktigt att med tillräcklig dimensionering, ha säkra, enkla och hygieniska transporter ur byggnaden.

Exempel på fraktioner och planlösning:



3.8.7 RISKAVFALL

Utrymme ska finnas i soprum, behöver inte vara skiljt från annat avfall.

3.8.8 HISSAR

Hissar ska finnas i tillräcklig omfattning, minst två sänghissar så att verksamheten kan fungera vid driftstopp av en hiss. Hissarna ska betjäna alla planen i nära anslutning till avdelningarna. Utrymme för hjälpmedel ska finnas i anslutning till hissar på varje boendepå. Tydlig skyltning i hiss angående de olika avdelningarna och våningarna, färgkodning på hissknappar.

3.8.9 CENTRAL FÖRRÅD

Centralt förråd för förbrukningsmaterial för hela husets behov bör finnas i anslutning till varuintag och i närhet till hiss. Kan placeras på motsatta sida av korridor mot varumottagning med mera. Förråd förses med hyllor, i fem våningsplan runt hela rummet

med anslutning i hörn. Det ska finnas plats för att dra in en vagn med av emballerade varor som på ett enkelt sätt ska kunna sorteras och plocka upp på hyllorna.

Exempelbild på förråd med hyllplan



3.8.10 HJÄLPMEDELSFÖRRÅD

Detta förråd ska finnas i nära anslutning till varumottagning för att på ett smidigt sätt kunna förvara, hämta hjälpmedel som verksamheten har behov av. Hjälpmedel kommer behöva laddas här. Rummet behöver vara en egen brandcell med brandlarm. I detta förråd kommer verksamheten förvara till exempel 4–6 sängar, hygienstolar, lyftselar, madrasser m.m.

3.8.11 SÄSONGSFÖRRÅD

Även förråd för julsaker med mera ska finnas. Detta förråd kan finnas i källare eller på vind om hiss finns. Förråd förses med rikligt med hyllor. Till exempel kommer ca 10 julgranar, 80 elljusstakar m.m. förvaras här. På ena väggen ska det finnas hyllplan x 5. På andra sida ska julgranar i monterat skick kunna stå.

3.8.12 CENTRALT MATFÖRRÅD

Idag beställer verksamheten torrvaror, kyl och frysvaror i större kvantiteter dvs till hela boendet. Verksamheten hämtar varor vartefter från detta förråd. Rummets ventilation med mera behöver anpassas till att det står kylar och frysar i rummet.

Funktionskrav:

I detta förråd behöver följande finnas:

- Hyllplan x 5 på tre väggar. Här förvaras torrvaror.
- 3 fullstora kylskåp
- 2 Fullstora frysar

- Dörröppnare/armbågskontakt för att ta sig in och ut i rummet.
- Dörren kommer förses med elektroniskt lås.
- Dörrmåtten måste vara anpassat till att varuvagnar lätt ska kunna köras in i rummet.

4 Verksamhetsanknuten teknik

Generellt ingår installation och material i fastighetsägarens entreprenad. Samordning behöver ske med Enköpings kommun sakkunniga och sidoentreprenörer. Utvecklingen går framåt, vilket medför att ett nära samarbete mellan parterna behövs. Ansvar i förvaltningskedje enligt gränsdragningslista.

Den trygghetsskapande tekniken kommer att upphandlas av Enköpings kommun i en separat funktionsupphandling. Upphandlad leverantör av trygghetsskapande teknik kommer att utföra sitt införande samtidigt som övriga entreprenörer utför arbete i fastigheten.

Grundförutsättningar i fastigheten för trygghetsskapande teknik:

Wi-Fi installerat av Enköpings kommun kommer inte kunna nyttjas av leverantör för trygghetsskapande teknik. Leverantören ansvarar för all teknik som krävs för att få funktionerna att fungera inklusive eventuellt SIM-kort.

Fastigheten kommer att vara ansluten till stadsnät tillhandahållet av IP ONLY (nuvarande leverantör och kan ändras om ny upphandling gjorts).

Nätverksuttag för den trygghetsskapande tekniken ska finnas i varje lägenhet.

4.1 Trygghetsskapande teknikbeskrivning av vad som kommer upphandlas

Personer som bor på särskilt boende för äldre har behov av att

- tillsyn utifrån sitt individuella behov där integritet och självständighet stärks.
- snabbt få hjälp och stöd av personal vid fall, skada eller sjukdom.:
- få stöd i att identifiera och förebygga risk för fall, skada eller sjukdom

Personal på ett boende för äldre har behov av att:

- kunna tillgodose krav på individcentrerade insatser vid till exempel tillsyn.
- snabbt upptäcka avvikande händelser så som fall, skada eller sjukdom, för att minimera skadeeffekterna och ge ett effektivt omhändertagande
- ha effektiva arbetsmetoder där personalen är på rätt plats vid rätt tillfälle.

För att uppnå beskrivna behov ser Enköpings kommun ökad tillgång och användning av trygghetsskapande teknik som en viktig förutsättning. Verksamheterna har behov av teknik som smälter in i hemmiljön och inte ger intryck av sjukhusmiljö. Ett exempel är personliga larm som möjliggör att öppna upp inomhusmiljön så att de boende kan röra sig självständigt både i fastigheten och i utomhusmiljön.

Utvecklingen går snabbt inom detta område, ett exempel är införande av teknik som möjliggör trygg och ostörd tillsyn på natten.



Ökad tillgång till trygghetsskapande teknik leder till många positiva effekter för individen

4.2 Funktioner för att påkalla hjälp från personal

Vård- och omsorgsboende ska förses med ett system som möjliggör följande funktioner:

- Funktion för larm som individen själv aktiverar genom tryck eller beröring, kroppsburen.
- Funktion för larm som individen själv aktiverar genom tryck eller beröring, för montering på vägg i lägenhet eller fristående placering i lägenhet på tex ett bord.
- Funktion som larmar om individen befinner sig på golvet, tex liggande eller sittande, inne i lägenhet.
- Funktion som möjliggör visuell tillsyn på distans d.v.s. att på distans kunna se en visuell presentation av individen med hjälp av teknik.
- Funktion som larmar om individen går in och/eller ut från toalett.
- Funktion som larmar om individen lämnar lägenhet genom lägenhetsdörr.
- Funktion som larmar om individen lämnar sängen samt lämnar sängen och inte kommer tillbaka.
- Funktion som larmar om individen är på väg att lämna sängen. Exempelvis genom att sätta sig upp på sängkanten eller föra ett ben utanför sängkanten.
- Funktion som larmar vid vätska/fukt i säng tex urinläckage.
- Funktion som larmar om individen befinner sig på golvet/marken på annan plats än i lägenhet. Med annan plats menas inomhus i fastigheten eller i den närliggande utomhusmiljön som tillhör aktuell verksamhet.
- Funktion som larmar om individen passerar mellan olika passager utanför lägenheten.
- Funktion som vid larm från lägenhet stödjer tvåvägskommunikation med röst.
- Funktion med GPS navigering, kroppsburen.

4.3 Funktioner för verksamheten

Vård- och omsorgsboende ska förses med ett system som möjliggör följande funktioner för personalen:

- funktion för mottagning av larm
- funktion för dubbelbemanning
- funktion för akutlarm
- funktion för närvaromarkering
- funktion för kvittens av larm.
- funktion som upptäcker och underrättar personal om dörrars förändrade läge

4.4 Samordning

Enhetens datakommunikation ska samordnas så att flera viktiga funktioner ska kunna tas emot i samma bärbara larmmottagare. Exempel är signaler från den trygghetsskapande tekniken och brand. Loggar och spårbarhet ska följa verksamhetens riktlinjer och rutiner.

Mer teknisk information om trygghetsskapande teknik lämnas vid genomgångar i planeringsskedet. Slutlig utformning av området verksamhetsanknuten teknik sker i samarbete med sakkunniga inom Enköpings kommun.

4.5 TV

Central anläggning och internt ledningsnät, till lägenheter eller allmänna utrymmen, ska distribuera kanaler och program från markbundna sändare, satelliter och kabel-tv-nät.

Möjligheten att samordna TV- och datanät ska studeras.

Möjlighet ska finnas för de boende att enkelt teckna abonnemang för ett större kanalutbud än vad fastighetsägaren tillhandahåller. Basutbud ska tillhandahållas av fastighetsägare.

4.6 Hörslingor

Samlingslokaler ska förses med hörslinga. Allrum inom avdelning ska förses med hörslinga främst för TV. Ska kunna kopplas från avdelningen till allmänna utrymmen, exempelvis för att kunna höra Luciatåg.

4.7 AV-utrustning

Samlingssalen ska förberedas med el- och datauttag för anslutning av högtalaranläggning, projektor, filmduk och integreras med hörslingsförstärkare. Alla sammanträdesrum, personalrum och enhetschefsrum ska förberedas med el- och datauttag i tak för anslutning av projektor och tv-skärm.

5 Fastighetsanknuten teknik

Generellt så ingår installation och material i fastighetsägarens entreprenad. Samordning behöver ske med Enköpings kommuns sakkunniga och sidoentreprenörer. Utvecklingen går fort framåt, vilket medför ett behov av nära samarbete mellan parterna. Ansvar i förvaltningskedje enligt gränsdragningslista.

5.1 Datakommunikation och telefoni

Ett fastighetsnät inom vård- och omsorgsboende som ger bra förutsättningar för verksamhetens behov, till exempel välfärdsteknik och mobilt arbetsätt via ett heltäckande trådlöst nätverk. Fastighetsnät ska finnas för uppkoppling av trygghetslarm, passersystem, larmsändare, datorer, telefoni, TV med mera

Inkoppling och aktivering av fiber med aktiv utrustning, placering av wifi samt märkning ska ske i samråd med Enköpings kommuns leverantör av datakommunikation.

Arbetet ska ske i samarbete med sakkunniga inom Enköpings kommun och genomföras i god tid.

I fastigheten skall det finnas mobiltäckning för samtliga nationella operatörer för då rådande uppkopplingstyper.

Funktionskrav:

- Separat fastighetsnät för fastighetsteknik installeras om fastighetsägaren avser att ansluta utrusningen.
- Möjlighet för boende att teckna egna bredbands- eller teleabonnemang.
- I mötesrum placeras datauttag i tak eller golvbrunnar samt ytterligare platser. Omfattning enligt överenskommelse i planeringsskedet.
- Inom hela boendet ska installeras ett ledningsnät för telefoni- och data.
- I fastigheten skall det finnas mobiltäckning för samtliga nationella operatörer för då rådande uppkopplingstyper.
- Accesspunkter för trådlöst nätverk beställs av staden via SE.
- Wifi täckning ska finnas inom hela boendet och i delar av trädgården.
- För IT-utrymmen gäller MSB standard, läs mer i länken: [Vägledning för fysisk informationssäkerhet i it-utrymmen msb.se/RibData/Filer/pdf/27280.pdf](https://www.msb.se/RibData/Filer/pdf/27280.pdf) .

5.2 Passagesystem/Lås

Passagesystem ska vara näst intill nyckelfritt, där passerkort styr åtkomsten för både boende och personal samt integreras med trygghetsskapande teknik. Passagesystemet köps av kommunen via SE, men ska samordnas i projektet. SE behöver bli inkopplad tidigt i projektet, då projektet ansvarar för inköp av dörr, dragning av el etc. FÅ ansvarar för lås i skalskydd samt egna utrymmen såsom UC mm.

Funktionskrav:

- Onlinesystem med taggar som ska kunna kommunicera externt som ASSA ARX eller ASSA CLIQ.
- Lägenhetsdörrar utrustas med nödcylinder för nyckel.
- Installationen ska följa Enköping kommun projekteringsanvisning för Passage och inbrottslarmssystem.

5.3 Porttelefon

För ytterdörr till anläggningen ska monteras porttelefon. Porttelefonen ska vara försedd med talfunktion. Personalen ska kunna prata med den som står utanför. Porttelefonen ska vara kopplad till verksamhetens telefon, inte till hundenheten för larmmottagning. Porttelefonen ska inte användas för fjärröppning av dörr. Porttelefonen levereras enligt ramavtal teknisk och fysisk säkerhet Enköpingskommun.

5.4 Brand

Brandskyddet ska projekteras och utformas utifrån gällande lagkrav, myndighetskrav, standarder och rapporter som reglerar brandskyddet, samt teknik och serviceförvaltningens projekteringsanvisningar gäller. Projektering ska ske i nära samarbete med Teknik och serviceförvaltningen.

Teknik och serviceförvaltningens projekteringsanvisningar utgör Enköpings kommuns ambitioner avseende byggnadstekniskt brandskydd. Projekteringsanvisningarna är ett tillägg till gällande lagar, myndighetskrav och försäkringsvillkor.

Utrymningsdörrar ska beslås med nödbeslag typ enligt bild för att undvika att personer använder dessa dörrar vid andra tillfällen. Detta ska särskilt studeras i samråd med verksamheten.

Exempelbild nödbeslag:



5.5 Numrering av larm

Numrering av larm från trygghetsskapande teknik och larm vid brand ska följa ett och samma system samt har en logisk följd. Larmet ska anges med samma platsbenämning oavsett om

det är ett larm från trygghetsskapande teknik eller larm vid brand. Detta för att öka säkerheten och ge effektiva och trygga arbetsmetoder för verksamheten.

Numreringen ska ha en logisk följd, ex: första lägenheten på våning ett kan ha nummer 1001 eller 1101, första lägenhet på våning två ska ha 2001 eller 1201, på våning tre 3001 eller 1301 och så vidare. Detta innebär att Lantmäteriets nummer inte alltid kommer att överensstämja med numrering av larm. En "översättningslista" kan ibland behövas tas fram. Numreringen av larm ska ske i samverkan med Vård och omsorgsförvaltning.

Byggherre ansvarar för att projektering av välfärdsteknik och brandlarm samt it samprojekteras för att uppfylla verksamhetens krav och att byggnaden i sin helhet är klar för att ta i bruk när slutbesiktning har skett.

Benämning avdelningar

Vid larmnumrering ska avdelningar betecknas med bokstäver till exempel A, B, C, D

Består avdelningen av två vinklar ska varje vinkel betecknas med 1 alternativt 2. Ett larm från avdelning A vinkel 1 kan vid larm presenteras som A1 följt av larmnummer.

5.6 Inbrottsskydd

Omslutningsytorna ska hålla skyddsklass 1 enligt SSF 130 senaste utgåvan. Inbrottslarm samt passageanläggning ska följa kommunens projekteringsanvisning för Passage och inbrottslarmssystem. Detta omfattar till exempel läkemedelsrum, ytor nedre plan som står tomt kvällar och helger. Utredd i projekteringsfas.

5.7 Åskskydd

Trygghetslarm är känsliga anläggningar varför det noga ska studeras hur man undviker att dessa slås ut vid åskväder. Byggnaden ska förses med åskskydds-anläggning. El- och teleanläggningar förses med komplett överspänningsskydd.

5.8 El – reservkraft

Avsaknad av elektricitet under längre tid innebär mycket stora svårigheter och risker för verksamheten. Reservkraft ska finnas för all utrustning i byggnaden undantag kan göras för till exempel sopsug om detta är möjligt att sektionera. Komfortkyla behöver inte omfattas av reservkraften. Utrustning som är känslig för avbrott ska förses med avbrottsfri kraft till exempel trygghetsskapande teknik, IT-utrymmen och andra säkerhetssystem. Bränsleförsörjning till reservkraften dimensioneras för att klara ca två dagars drift utan påfyllning. Reservkraft ska starta med automatik vid bortfall av ordinarie kraftförsörjning.

5.9 Nödvatten

Nödvattenanslutning ska finnas i byggnaden med koppling i fasad. Viktigt att den placeras så att en vattentank kan placeras i nära anslutning utanför byggnaden.

5.10 Övrigt

Den tekniska utvecklingen går snabbt varför nya tekniska möjligheter ska studeras inför varje projektering." Projekteringsanvisningar fastighetsteknik " skall gälla

6 Översikt rumsförteckning – ett stöd

Ett stöd för arkitekt med flera.

Verksamhet/Funktion Typ av rum:	Antal	Enhet	Dagsljus -krav	Samband/ närhet/ lokalisering:	Övrigt
Allmänna utrymmen					
Samlingsrum					
Lobby					
Huvudentré					
Finrum					
Små träffpunkter					
Möbel förråd					
Rullstolsförråd					
Lusthus					
Träningsrum/aktivitetsrum					
Besöks toaletter					
Parkering					
Gemensamma funktioner för personal					
Personalentré					
Cykelparkering					
Personalrum					
Laddningsstationer					
Omklädning personal					
Duschbås					
Tvättstuga personal					
Förråd arbetskläder					
Vilrum					
Kontor					
Mötesrum					
Övriga gemensamma funktioner					
Läkemedelsrum					
Förrum till läkemedelsrum					
Desinfektionsrum					
Vårdrum					
Duschrum					
Dörrar					
Central förråd					

Verksamhet/Funktion Typ av rum:	Antal	Enhet	Dagsljus -krav	Samband/ närhet/ lokalisering:	Övrigt
Matförråd					
Säsongsförråd					
Hjälpmedelsförråd					
Ekonomiutrymmen					
Grovtvättstuga					
Avdelningar					
Kök					
Matplats					
Vardagsrum					
Korridor					
RWC					
Balkong/Uteplats					
Team rum					
Personaltoalett					
Matförråd					
Hjälpmedelsförråd gemensamt					
Avdelningsförråd					
Spoldesinfektor rum					
Städförråd/plats för städutrustning					
Sophantering					
Gemensamt mindre närförråd två avdelningar					
Den enskildes lägenhet					
Entré/hall					
Pentry					
Vardagsrum/sovplats					
Taklyft					
Badrum					
Förvaring					
Lägenhetsförråd					
Plats för taklyftsladdning samt lyftområde avstämt med verksamhet					
Inbyggt läkemedelsskåp					
Dörrar					
Övrigt					
Grovtvättstuga					

Verksamhet/Funktion Typ av rum:	Antal	Enhet	Dagsljus -krav	Samband/ närhet/ lokalisering:	Övrigt
Förrum tvättstuga					
Varutransporter					
Varumottagning					
Matvagnsförråd					
Städcentral					
Centralt soprum					
Riskavfall					
Hissar					
Centralförråd					
Hjälpmedelsförråd					
Säsongsförråd					
Lägenhetsförråd					
El och reservkraft					
Hissar					
Välfärdsteknik					
Passage/Lås/dörrar					
Brandcellsindelning					
Numrering av rum/larm					
Reservkraft					
Nödvatten					
Åskskydd					
Tekniktor					
Porttelefon					
Åskskydd					
Hörslingor					
Datakommunikation/ telefoni					
Tv					
Restaurang yta					